

140
1994

13
საქართველოს
საბავშვო ჟურნალი

ბავშვებისთვის

1
1994

იანვარი

(აპნისი)

წელიწადის პირველი თვე (31 დღე). სახელი ძველ რომაელთა ორსახოვანი ღმერთის იანუსის ატივაციემად ეწოდა, რომელიც ამთავლის და კარის მფარველად, ერთეუ მოგზაურთა და მეზღვეურთა ქოპაჟად, ყოველივეს საწყისის დამლოცველად იყო აღიარებულა. გამოსახულებებზე იანუსს ორი — შიგნით და გარეთ მომზირალო სახე ჰქონია, ხელთ კი, როგორც კარის, ჭიშკრის, ალაგის ღეთაეზას გასაღები ეყრა.

იანვარი რომში შემოიღეს ძველი წელთაღრიცხვის 700 წელს. წლის პირველ თვედაც რომში გამოცხადდა, ძვ. წ. 46 წელს. ძველი რომაელები დიდი ზემიით აღნიშნავდნენ ყოველი ახალი წლის დადგომას. პირველ იანვარს ღმერთს თეორ ხარს სწირავდნენ, იკრძალებოდა ყოველგვარი ჩხუბი და აყალბაყალი, ქუჩებსა და მოედნებზე

იფინებოდა იანუსის ორსახოვანი გამოსახულებები.

საქართველოში პირველი იანვარი წლის დასაწყისად მეთუ საუკუნიდან იქნა შემოღებული. მანამდე ახალი წელი ჩვენში სექტემბრით იწყებოდა. ძველი ქართული წარმართული კალენდრით იანვარს — აპანი, აპნისი ერქვა.

რუხან რუხაინის ფოტო

◆ **გაყვანილობის რეორგანიზაცია** ◆

მოელი შარშანდელი წელი არ გამოსულა „ნაკადული“, მთელი წელი დახურვის საფრთხის წინაშე იდგა თქვენი და ჩვენი ჟურნალი. ალბათ საქმის ერთგულებამ, თქვენ წინაშე ერთხელ ნატვირთი პასუხისმგებლობის გრძნობამ გაგვაძლებინა და გადავყარჩინა ჟურნალი, და ალბათ კიდევ იმის იმედმა, რომ ბოლოს და ბოლოს გაიფრთხილდა საქართველოში გაშვებული ქაოსით გამოიწვეული გაუგებრობის ბურუსი და ჩვეუნივითი მოცილადნენ, მიხედვითდნენ, რომ საყმაწვილო ჟურნალს სხვებზე მეტად გაუჭირდებოდა ასე უცბად დაბოუკიადებლად ფეხზე დადგომა.

როგორც ხედავთ, „ნაკადული“ ისევ გამოდის. გვერწმუნეთ, ადვილი არ იყო ამის მიღწევა და გთხოვთ, ნუ დაგებრახავთ თუ ჟურნალის მორიგ ნომერს დაგვიანებთ მიიღებთ, სწორედ ქალაქისა თუ ბეჭდვის ხარისხისთვის დაგვემდურებთ მანცდამანც, ეს ყოველივე დროებითია და ალბათ მოკლე დროში გამოიწორდება. ამის

იმედს კი გვაძლევს თუნდაც ის დადგურადლება და გულისხმიერება. საქართველოს მთავრობამ, ცალკედმა კერძო სტრუქტურებმა თუ ბავშვთა დაწესებულებებმა რომ გამოიჩინეს საყმაწვილო პრესისა და კერძოდ. ჟურნალი „ნაკადულისადმი“.

რაკი, როგორც იქნა, შესაძლებლობა მოგვეცა კვლავ გამოვეშუთ ჟურნალი, გვიანდა აღორძინებული „ნაკადული“ პირველივე ნომრის პირველივე გვერდზე მაღლობა მოვახსენით მათ, ვისი წყალობითაც გადაარჩა და არსებობას განაგრძობს ჩვენი ლამის 70 წლიანი ჟურნალი. პირველ რიგში ესენი ბრძანდებიან:

საქართველოს ვიცე-პრემიერი ბატონი ირაკლი მენაძარიშვილი; საქართველოს მინისტრთა კაბინეტის მენეჯერების, განათლებისა და კულტურის საკითხთა მთავარი სახელმწიფო მრჩეველი ბატონი ივანე ლეჟავა; საქართველოს მინისტრთა კაბინეტის სახელმწიფო მრჩეველი ქალბატონი ვალენტინა შიძიგურა; ფინანსთა მინისტრის მოადგილე ბატონი მირიან მურჯიენელი; ფინანს-

თა სამინისტროს სოციალური სფეროსა და მეცნიერების დეპარტამენტის სამმართველოს უფროსის მოადგილე ბატონი არან სოხაძე; შუღლელული პასუხისმგებლობის საწარმო „არსი“ (ბატონი ზურაბ ფოცხიშვილი).

იქედია, დღითი დღე უფრო იზრავლებს იმითი რაცხუა, ვინც სრულად გაისიგერტეგანებს საყმაწვილო ჟურნალის მნიშვნელობას ჩვენი ქვეყნის მომავლისათვის და ბელს გამოიღებს მის დასახმარებლად. ალბათ მით მორის ფეხზე მყარად დამდგარი ჩვენი ბიზნესმენებიც აქნებთან, კერძო კომერციალუ სტრუქტურებიც, სახელმწიფო თუ საზოგადოებრივო დაწესებულება-წყეებებიც, თქვენი მშობლებიც, და შესაძლოა, თავად ჩვენი მკითხველებიც.

ყველას, ვინც გულთან ახლოს მიატებს ჩვენ გასაგარს და თუნდაც მცირედით შეეწევა „ნაკადულს“, ვაცნობებთ ჩვენს რეკვიზიტებს:

საქართველოს რესპუბლიკის ბინსოციალი, 000164301, კოდი 521017 კრწანისის შემახავი 3528, ანკარაში № 1476 ჟურნალი „ნაკადული“.

სამკითხველი

ბავშვარჯის სიხარულს (წერილი)	2
6. დანანილი — დება ეპი შენებისა (წერილი)	8
მღ. ასლამაზიშვილი — კუნელა (მოთხრობა)	5
6. სარაზიშვილი — აქ წავითა და „დედანიით“ დაგვხვებიან (წერილი)	9
თანამედროვე რიტმები	9
კითხვა — თქვენი, პასუხი — ჩვენი	10
ს. შამშიანი — ლექსები	11
იზარდი, მწვანე ჩაქილო	12
ქოქოშინა (პატარების თურნალი)	13
8. გომარაშვილი — კადეტები (წერილი)	15
0. პატიშაძე ნატვრა (მოთხრობა)	19
8. ზალიშვილი — ნიკო ლომოური	23
ქალისნური სარკე	24
ცხაკალტული	25
8. ანალიანი — მინდა მშენიერი ვიყო	26

გლობუსი	26
ბ. დავუშვილი — უცნაური ბიჭი (მოთხრობა)	27
ბუნების კარა	31
გოგონების კლბი „პირიში“	32
ბარბაქანი 1-ლ გვირგვამ. ამომავლის მხამარება	

დგემა უამი შენებისა

ჯერ ისე ვერ მოლონიერებულა საქართველო, ყოველდღე დაზერულის აღდგენას რომ შეუდგეს და მაინც არის ერთი შენობა, რომლის ნანგრევებიდან აღორძინება უპირველეს საზრუნავად გაუხდია მთელ ჩვენ ხალხს — თბილისის პირველი საშუალო სკოლა, სრულიად საქართველოს პირველი სკოლა.

იმ ტრაგიკულ დეკემბერში საქართველოში და კერძოდ, დედაქალაქში დატრიალებულმა უბედურებამ არც ეს შენობა დაინდო, დაინგრა, დაიწვო და გაპარტახდა განათლების უპეველესი კერა, მისგან გადარეული, ჩამონგრეული კედლებილა დარჩა. სწორედ იგი უნდა აღდგეს ერთ-ერთი პირველი ფერფლიდან და ნანგრევებიდან — ასე გადაწყვიტა მთელმა საქართველომ.

პირველი სკოლის აღდგენით სამუშაოებს საქალაქმშენის მთავარ ტრესტის №1 სამშენებლო სამმართველო აწარმოებს (უფროსი ბატონი ფრიდონ სამსონია). მთავარ საზრუნავად მშენებლები შენობის პირვანდელი სახის დაბრუნებას მიიჩნევენ, რათა მან ძველებურად გააკონსტაოს და დაამშენდეს დედაქალაქის მთავარი ქუჩა. ძალასა და მონღომებას არ იშურებენ უბნის უფროსი სოსო კეპულაძე, მშენებლობის ოსტატები ჯიმშერ ომიანიძე, გოჩა ბეჟაური, მუშები ვასილ ხითარიშვილი, ფიროან დავითაძე, ვალიკო ხარიბე, მემაშუე ალექსანდრე ბოჯდანიოვი, კალატოზები — ყარაშან ტუდინიოვი, შოთა გვილაშვილი, თეოდორე ჯაგეიცი, კონსტანტინე მარქაროვი, დურგლები — ოთარ ყურაშვილი, შამილ ჰაბიაშვილი, ლევან ფრუიძე, არმაჯ ხითარაიანი, სკოლის ფასადზე მომუშავე რესპუბლიკაში ცნობილი მიხეილ გრიგორაშვილის ბრიგადის წევრები.

მაგრამ მსოფლიოდ მშენებლების მო-

წადინება არაა საქმარისი, რათა სამუშაოები დროულად და ხარისხიანად შესრულდეს. მეტი ყურადღება უნდა გამოიჩინოს მომწოდებელმა ორგანიზაციებმაც, უნდა გაითავისონ მშენებელთა გასაჭირი და რაც მთავარია, არ დაივიწყონ, რომ ეს ჩვეულებრივი შენობა არაა. სულაც არ არის გასაკვირი, რომ საქმის ყველაზე დიდი გულშმატკივრები თავად პირველდღელები არიან — ძველებიცა და ამაჟმინდლებიც, მასწავლებლებიცა და მოსწავლეებიც. თითქმის ყოველდღე მოვის სკოლის დირექტორი ლიანა შერიშული, თვალყურს ადევნებს, რა და როგორ კეთდება. მიდიან სკოლის ყველა თაობის აღზრდილები.

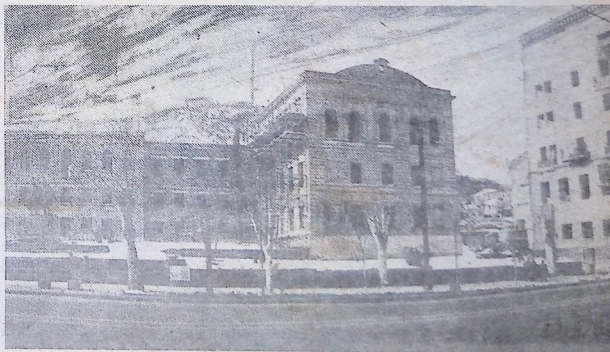
დიდ ყურადღებას იჩენს საზოგადოება „ერთობა და აღორძინება“. სკოლის ყოფილი აღზრდილები ოთარ მეღვინეთუხუცესი, გურანდა გაბუნია, სოსო ლაღიძე, გიორგი გეგეჭკორი, მწერლები, მეცნიერები რიგობა აღ-

ამიანები, ხშირად მოდიან და მშენებლებთან ერთად მონაწილეობენ აღდგენით სამუშაოებში.

ცნობლია, რომ პირველი სკოლის სამუშაოების დაფინანსება მოსკოვის მერიამ იკისრა და პირნათლად შეასრულა დანაპირები. ვიპედოვნებთ, მოსკოველები მომავალშიც გაევიმართავენ ხელს, რადგან დღევანდელ გავრცელებულ პირობებში დაზმარების გარეშე ვერ მოხერხდება საშუაოს დროულად დასრულება.

გეგვი არ არის, რომ სულ მალე ისევე გააცოცხლებს აქაურობას ბავშვების მზიარული ხმები, აკრიაშულდებიან და მშობლიურ კერას დაუბრუნდებიან გოგო-ბიჭები, ახლა სხვადასხვა სკოლებს რომ შეეკედლებიან და მასწავლებლებთან ერთად გაავტრებენ საქართველოს მთავარი სკოლის მდიდარ ტრადიციებს.

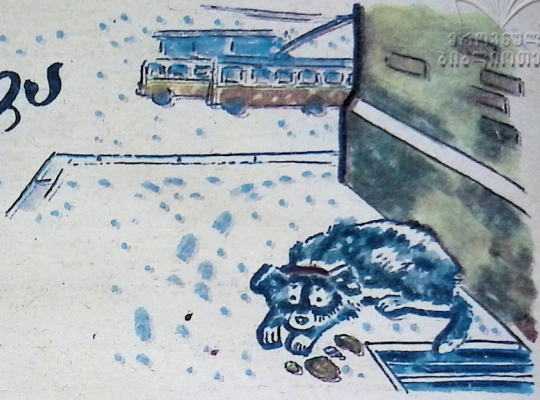
ნანა დვანელი

საბარათი
სკოლის
ბიბლიოთეკა

20469

კუნძულები

ვლადიმერ
ასლამაზიშვილი

მხატვარი
მღუბარ ამბროსაძე

მ ო თ ხ რ ო ა

წინა დღესთან შედარებით თბილოდა. ამინდის ეს ცვლილება, თოვლის ფიფქებსაც ეტყობოდათ: მსხვილი, ერთმანეთს შეზრდილი თეთრი პეკლებით იროდნენ პაერში და ფარფაბით ცვიოდნენ ნისლით გაჯერებული ციდან. რასაც ღაცემოდა ფიფქი, უმაღ ზედე ადნებოდა, ასველებდა. წვიმანაკურებს ჰკავდა ქალაქი, თოვლი ადნებოდა ნისლში თავშერეულ მაღალ შენობათა კედლებს. მოასფალტებულ ქუჩაში ჭუჭყიანი, გამდნარი თოვლის ნაკადულები მიედინებოდა; საბურავების შიშინით სწრაფად მოძრავე ავტომანქანები წყალს შადრევნებით აშხუფებდნენ და უარხად იწუნებოდა ისედაც სველი ტროტუარები, მათ გაყოლებასზე გაკეთებული გასონება.

თოვლის სველი ფიფქები ზედ დასდიოდა ნახშირითი შავ პატარა ძაღლს, სასურსათო მაღაზიის წინ, ქვის კიბეებიდან მარჯვნივ, სარდაფის სარკმელთან რომ იწვა. უმინო სარკმელს შიგნიდან ვანგაიანი, მტვერმოკიდებული მათეთლის ბაღე ჰქონდა აერული და სარდაფიდან, სადაც გათბობის მიღები იყო გაყვანილი, თბილი პაერი ამოდიოდა.

ძაღლს მაინც სციოდა. საცრის კრიკალივით მოხრილს ფეხები და კუდი ბაღით შეთხვლებულ მუცელზე მოეფარებინა, ბიზნისავით დამრგვალებულს დრუნი ღაჯქვეშ ამოიღო და მთელი სხეულით ძაჰკაგებდა.

უკვე მერამდნე დღე იყო, სარდაფის სარკმელთან და ელო ბინა, ღამე იქ უთინდებოდა და დღე იქ უღამდებოდა. განსაკუთრებით ღამე წუხდა, როცა ზამთრის სუსხი უმოწყალოდ იწვებდა კბენას. სარდაფიდან ამონადენი სითო რომ არა, აღამინების სიახლოვეს მიწვეულ. შინ გაზრდილ ძაღლს ვარეთ რა გაამდგინებდა? თუ ფეხზე წამოდებოდა, ისიც იმიტომ, რომ სიცვიით დაბოლოვი კუნთები აემოძრაებინა, ბუწუნზე დაყრილი თოვლი და დამდნარი წუწი შეებერტვა. ან იქვე, ახფალტზე დამდვა-

რი გუბიდან ვინუღივით ცივი წყალი ამოესლაპა, რამე შეესანლა, რომ მშიერი კუჭი რითიმე ამოვესო.

საჭმლის საშოვნელად შორს არ უხდებოდა წანწალი. დღისით მის სიახლოვეს აღამინები მიდი-მოდიოდნენ. მაღაზიიდან გამოსულები გუშანიო ხვდებოდნენ პატარა ძაღლის უშწიობას, მზრუნველიო პატრონი იბისთანა ამინდში ვარეთ ცის ამარა არ მიატოვებდა. სისველისაგან და ჭუჭყისაგან მთლად გასაცოდავებული სიბრაულეს იწვევდა. ზოგი რას იმეტებდა მისთვის, ზოგი — რას. მის სიახლოვეს უხვად იყო გაფანტული პური, კანფეტო, ძეხვის მონაციცნი, ფუნთუშისა თუ ორცხობილას ნაშტურეები. იქვე აღამინებიც წერდებოდნენ. ბუერი მათგანი თავისთან ეძახდა, რომ თან გაჰყოლოდა; ის კი ვურადდებას არავის აქცევდა. ერო წამს ღაჯიდან დრუნეს გამოყოფდა, თვალს შეავლებდა ვინემს, და ისევე დრუნეს მალავდა, თავის ძაღლურ ფიტებს ვანარკობდა.

პირველ დღეს სარდაფის სარკმელთან რომ დადიო ბინა და მოიკაცა, ვიღაც ფაშფაშა დედაკაცი ვაღაჯიკი-ღობლად შეჰყურებდა თავსაღში ჩათბუნებულ უცხო დედაკაცს და ელოდა როდის მოსცილდებოდა, როდის შეწყვეტდა მომამზრუნველ ქაქანს. ის კი თავისას არ იშლიდა. გათამაშდა კიდევ, ეკონა, ძაღლის გული მოვიხადირო, სანოვებით თავსაღში ჩათბუნებულ უცხო ხელში აყვანა მოინდოვა.

ძაღლი მიუხვდა საწადელს. სწრაფად წამოიწია, უკანათათებუ ღაჯადა, სარდაფის სარკმლის ძაღლს ზურვით აყვრა, ნეშტებით წვეტბანი კბლემი ვამოთახინა.

დედაკაცი მაინც არ მოეშვა. მისი ღრენა არავრად ჩაავიო. წინ ვაწვილი ხლები წაატანა.

აივს მოთმინების ფილა. ძაღლმა ბრანზარევი სმით შემკვეთ ქალს, თითქმის ბასრი კბილები გაუჭკაუნა.

— თუ! — იკვილა ფაშფაშამ, ეწინა, ეს რა მაკადრაო და რაც უუკერი, საღამანდო სიტყვები იცოდა, არ და-სუშერდა, მოსხნა პირი:

— უუკერო ამ მაიშუნს, ძაღლს მაინც გაედეს ეს უბედური, შე ამისთვის სიკეთე მინდა, ვიფიქრე, წაფიქრე-ან სახლში, გავათბო, ვაქმე, ვასმე და ვუპატრო-ნებ, რომ გარეთ ამ ყიამაში სული არ გასბერეს-მეთქი. ამ უშადურმა კი სამაგიეროდ კენხა მომინდოდა. გაიხმა და დაემიწადა ეკ კბილები, მოუკვდი შენ პატრონს. მა-ღლე შენახე ემანდე ფეხბეგაფეგილი და კბილებდაკრე-ვილი, გეტყობა, რა სატანაც ხარ. კარგი რამე ყოფი-ლიაფი, გარეთ არ ეგდებოდი. უშადურო, სოსისი რად მოვეცი, რაზე დაგობრე. შავი ქვა და სიკვდილი უნდა მომერთმინა შენთვის.

ფაშფაშამ წყევლით გული რომ მოიოხა, სინანულით ძირს დაგებულ სოსისს დახვდა, ჩანთა აიღო, ძაღლს ერთხელ კიდევ თვალი შეავლო მწყურვალად და ბურტყუნ-ბურტყუნით ტროტურაზე გაბაჯბაჯდა.

ფაშფაშა დედაკაცი შემდეგ, იმავე დღეს, საღამოთი, თავშიშველა, გაბურტყუნულთმებინამა მაწანწალამ მოიწა-დინა ძაღლის დასაკურება. მთერალი იყო, წყვრგაუპარ-საფი; ჯერ შორისლოდან ათვალაფერა ძაღლი. მუე რა-ღაც გადწყვეტილებით, ჭუჭყიანი, გაქონილი პალტო გა-დაიდელა და ჩაფარისუნებული წყირიანი შარვილიდან ტყავის ძველი, ნაჯარისკაცური ქამარი შემოიხსნა. ქამ-რის წვერი ბალთაში გაუყარა, გამოფულფა, რომ ძაღლის-თვის თავზე წამოეცა.

ძაღლის მახვილ შვგრას არ გამოპარებია მაწანწალა უცხო კაცის არც ერთი მოძრაობა. მის სულში გამოფულ-ფული ქამარი რომ შენქმნა, აღლილი მიხვდა, რასაც მო-ასწავებდა ის. პატრონს ზოგჯერ საფეოლიანი ჯაჭვით დაპყავდა და ჯაჭვზე გამოშვულს ევღარ ერბინა თავის ნებაზე. ნურას უპაცრავდა, თუ მაწანწალაც დაბზას მოუნ-დომებდა. მასისთვის თავი დროზე რომ დაეღწია, წამოს-ტა ფეხზე და მისკენ წამოსულ ხელბეგამოშვერილ მა-წანწალას ეგვრდებოდა ვაქცა. ტროტურის სიგანეზე გადა-არბინა და რკინის რიკულეებით შემოსულულ გაზონში ისეკა.

მაწანწალამ შეიგინა. სწრაფად შებურნადა ზურგიკენ და შიში ფესსაცმელების ბრავუნით ძაღლს გამოუღვა. ფიფიონაც სცადა რკინის რიკულეზე გადასტომა. არ გამოუფიდა ნახტომი, რიკულს ფეხი წამოსლო და თავდა-პირა გაზონში გადაეშვა. მიწიდან ამოშვერილ სარწყავ მილს თავით მიასკდა, შუბლი დაისისხლიანა. დარტყა-ნებული ერთხანს ატალასებულ მიწაზე პირქვე ევლო. გარს რომ მოეგო და წამოიწია, გაზონის იქით, ქუჩის პირას ფიფიონი ავტომანქანა გაჩერდა.

ავტომანქანიდან ორი პოლიციელი გადმოვიდა. ძაღლ-ზე მონადირე მაწანწალას ხელი მოჰკიდეს, მანქანაში ჩა-სვეს და გამოსაფისხლებელში მიამარბინეს.

გვიან ღამით, როცა ქუჩაში აღმართა მოძრაობა მიწ-

ულ, ხელო, სიცოცხლეს კვლამოუბეჭდილი შავი ძაღლი სხურსითო მაღაზისთან დაბრუნდა, სარდალის სარკე მელთან მოიკცა, ცხვირი ლაგში დამალა და ფეხები მოეშრია დასუჭა.

იმ დღის მერე უცხო აღმინების მომართ მიღედ უნ-დო, მფროხალი გახდა. აღარც მივღებულ საჭმელს კი-დებდა პირს. შიშვლილს მოსაკლავად მავაზის უკან გა-ბუნებულდებოდა, იქ ხანავე ბუნკერი ჰქონდა დაეუღლებუ-ლი და კბილის გასაკრავს შოულობდა. მაგრამ ვაი, ამის-თანა საჭმლის შოვნას. უპატრონო ძაღლებს, კატებსა და ვირთხებს, ერთმანეთს რომ პირიდან სტაცებდნენ სახს-ნავს, არაფერი რჩებოდათ შეუჭვლი. პირქმინდალ ანა-ღურებდნენ ნაგავთან ერთად ბუნკერში ჩამოყრილ ძულებს, პურის ნატყვებს...

პირველად შიშვლით გადააწალაწებული ბუნკერთან რომ მივიდა, იმ დღეს ღამით მიღედ უჭველი დარჩა. ნა-

გავს მასზე ძლიერი, ხბოსავით დიდრიზი ძალები და პატრონობოდნენ. მაგარი ყუმბით ტყვედგნენ ძეგლებს. სულმოუქმად ნაძაღვნი, დაუღვჯავად რის გადაყლაპვი შეეძლოთ და ბრაზიანად იღრინებოდნენ. დასივნი კიდევ აღმსივით ბასრი უშვებით ერთმანეთს წასწავნენ. უფრო სუსტები, რომელიც კბილი მოხვდათ, წყაფვკავით ბუნკერიდან გაცივდნენ. იმათი მაყურებელი შავი ძაღლი ნაგავთან მიხვლას როგორ გაბედავდა, იწვა ბუნკერიდან შორს და მოთონიებით უცდრად როდის დაამთავრებდნენ სხვები ჭამას.

შუქსანსლავი რომ არაფერი დარჩათ, ძალებმა მიატოვეს ბუნკერი და წაყვდა-წამოვიდნენ. იმანაც უშაღ მოირბინა ზეგანად, მაგრამ რას იპოვიდა, ძვალსა და პურს თან ჩივის, კონსერვისა თუ რძის ქილები ისე იყო ვასუფ-ვაგებული, შიგ ერთი წვეთი გამოსალაოციც არ დატოვებინათ.

ზოგჯერ ბედი გაუღიმებდა. იმ დროს მალედიან ვიღაც ნაგავი ჩამოყრიდა და კბილის გასაქრავი რამე ჩამოეჭრა. შავ ძაღლს უნდა ემარჯვნა, თორემ ბუნკერის დათხრილი კედლებიდან უკვე მოძებნებოდნენ ვიროსები და კატები. კატები ზედაც არ უყურებდნენ ვიროსებს, ან ვერ ვრეოდნენ ან სხვა სასუსნავით ისე იყვნენ გულახულებული, თავგებს არ კადრულობდნენ. ვიროსებიც უშიშრად დამჯერებოდნენ კანების გვერდით და ისე იყვნენ გათავულებულები, პირდაპირ საჭმელს სტაცებდნენ და ხაზოკუნთები მაინებინებდნენ.

არც შავ ძაღლს შორილებიან. ცხვირწინ ქათმის ძვალი აყავდა ერთმა ვიროსამ და გვერდით გაიტანა. შეორემაც მოიწვინა ცხიმიანი პირის ნატეხის წარმოშვე, მაგრამ ძვირად დაუჯდა სითამაჟე. ძელის დაკარგვით გაბოროტებულმა სტაცა ვიროსას კისრში შირი და ააწრაიინა. ვიროსები დაფრთხნენ, წაშამი ყველა ვიროსებზე მიიმაღლა.

შავი ძაღლი პირს არ უშვებდა დაჭვიროს. უჭჭრდა და უჭჭრდა ყბებს, კბილებით კისრის ძალები გადაუჭტვრია. როცა მსხვერპლი უღონოდ ჩამოეკიდა დრუნჩხე, პირი მაშინ გაუშვა. ამ ამბის მერე ვერცერთი ვიროსა ვერ ბედავდა მის სიასლოფეს გაკარებას. კატებს ხომ შორს უჭირათ თავი.

ბუნკერში დანაყრების შემდეგ შავი ძაღლი მიდიოდა სარდაფის სარკმელთან, წვებოდა იქ, თვალებს ხუჭავდა და მის ძაღლურ ცნობიერებაში ცოცხლდებოდა აივნიანი სახლებით შემოღრუდული, კალსოდენა ეზო. ძაღლის პატრონი პატარა ბიჭი იმ ეზოში ცხოვრობდა. ძაღლიან უყვარდათ ბიჭსა და ძაღლს ერთმანეთი. ითქმის ყოველდღე თამაშობდნენ. ზოგჯერ მათ მხიარულ თამაშში სხვა ბავშვებიც ჩაერეოდნენ. ბიჭი ნაირ-ნაირ ითინებს ივინებდა. ცირკის ძაღლივით წერთნიდა. ასწავლა ორ ფეხზე დგომა და სიარული, ყრბა, გადაადგებული საცნების მოტანა. მადლიანად წასვლისას ბიჭს ძაღლიც ატუნტუნებოდა, მასაც მიჰყავდა სასიეროდ. ერთხელ კიბურე საყლოლიანი ჯაჭვი გამოაბა. ჯერ ფეხით ატარა, მერე — ტროლეიბუსით. გაივინდნენ ქალაქკარავით. იქ შავ ძაღლს მრავალი სხვადასხვა ჯიშისა და ფერის ძაღლი დახვდა. ბლომად ირეოდნენ ადამიანები. თურქი ძაღლების გამოყენა ტრან-

დებოდა. ბიჭი და მისი ძაღლიც ჩაღვდნენ რიგში. ბავშვმა შავი ძაღლი გაატარა-გამოატარა, ახტუნავა, აყვავა კალკევიდაც ჩხერიძალივით გამხმარამა მოხუცმა კაცმა ვერადლებით ათვალდა ვერა, მოწონებთან აკანტუნას თავი და შავ ძაღლს ყელზე ვივითად აბრჭყვიალებული მეღალი დაკვიდა. ბიჭი გახარებული იყო. შინ რომ დაბრუნდნენ, დიდიან-პატარაიანად ვართ გამოთმოდნენ, ბიჭს გამარჯვებას ულოცოდნენ, ძაღლს აქებდნენ, ეალერსებოდნენ, ნუნკარად სასუსნავს სთავაზობდნენ.

ბიჭი სკოლაში სწავლობდა. დილით წივების ჩანთას ზურგზე მოიკიდებდა და მიდიოდა. ძაღლს აკრძალული ჰქონდა გაყოლა. ისიც მორილად ჭიშკარათ ჩერდებოდა, დაყუნდებოდა და ყურებდაცკვეტილი გზას გასცქეროდა, ვიდრე ბიჭი ქუჩის მოსახვევს არ მოეფარებოდა.

დილიდანვე ცარიელდებოდა ეზო. ბიჭთან ერთად საღვთო მიიჩნებოდნენ სხვებიც: დიდები და პატარები, თითო-ორთა მოხუცთა რჩეობა აივნიან სახლებში. იხილიან არ გამოდრებოდნენ შინიდან ვართ, ან აივანზე ადგებულ სკამსა თუ საგარძღებში მოკალათებულები უახროდ, ნახევარდ მოვლემარნი გაღმოსცქეროდნენ ეზოს. იშვიათად თუ გაუტარებოდა შავ ძაღლს ვინმე. ტრობით გაბეზრებული, რომ დაიღვებოდა ეზოში ტანტლით, შექნებოდა თავის ზულაში და იძინებდა. ცოცხლად, რა დროს უნდა დაბრუნებულიყო ბიჭი სკოლიდან, იდვიებდა და ჭიშკარაზე ვარბოდა, მოუთმენლად ელოდა პატრონის გამოჩენას. დანახავდა და მხიარული ყვფით მიეშურებოდა მიხვეც. ახტებოდა ზედ, ებლანდულია ფეხებში. ბიჭებს უხაროდა მასთან შეხვედრა. სახვედრად-რული და ბედნიერი ძაღლს ეფერებოდა, დააულებდა ორივე ხელს და ეზოში ისე შედიოდნენ... ერთ ბურუსიან დილას სარდაფის სარკმელთან მიწოლილს ვიღაც ბეწვისქულიანი კაცი წაადგა.

— შენ კუნუდა არ ხარ? — გაკვირვებით თქვა იმ კაცმა და პალტოს კალთები, ხეულ სვალტურ რომ არ მოხვოდა, მუხლმებრემოთ აიკვალთა. ძაღლთან ახლოს ჩაცუქდა, გადითებულმა მარჯვენა ხელი მიხკენ გაიწოდა, ძაღლმა თავიანი სახელ რომ გაიგონა, ყურება ცქციტა, კაცს დაკვირვებით შეხვდა, მის თვალეშში ნაცნობი სახე აირეკლა. იცნო, იმ ეზოდან იყო, სადაც მისი პატრონი ცხოვრობდა.

— ეს რა მოგვლია, რას დამხვავებხარ, შე ხაციო. დალო — კაცმა ძაღლს ყურები მოუქექა, სიბრალულით თავი გაიქნ-გამოიქნა.

კუნულის მოყვრის ვამა, კული ვაკაციონა, ყურები გაღრუსა, ძირს ნაწავა, აწმუქუნდა.

— თქვენი ძაღლია? — მოისმა ხმა. ძაღლთან ჩაცუქებულ ბეწვისქულიანს გვერდით ვიღაც ქოლიანი კაცი დაუდგა. ბეწვისქულიანს არც აუხვდავს მისთვის, ისე უპასუხა:

— არა, ჩემი არ არის!
— ახლოს რომ მიგაშვით? — იმ დღეს ეკურნე, ამ ერთ ქაღს კინაღამ ხელზე უკმინა, წარმოიკვინა? ვამიკინია, ძაღლი ქალხა და მივრავს არ ვნისია, არც შე

გამიკარა ახლოს, დამიღრინა! — გაოცებით ლაპარაკობდა ქოლგაინი კაცი.

— ეცნობოთ ერთმანეთს, კუნელა ჩვენი ეზოს ძაღლია!

— მართლა? მაპატიეთ, რომ ამდენ კითხვებს გაძლევთ.

ცხოველები მიყვარს და მაინტერესებს, მერე აქ რა უნდა, ამ სიტყვებში, სახლიდან გამოგდებული ხომ არ არის?

— არა! — ბეწვისქუდიანი ფეხზე აღვა, ახლად შეხვდა ქოლგაინს, — ძაღლი არავის გამოუდგია, თვითონ წამოვიდა, ამის პატრონი ბიჭს ახლაც კიძებს!

— რა მოხდა? ბიჭსა და ძაღლს შორის შავმა კატამ გაირბინა?

— კუნელას და ყმაწვილს ერთმანეთი ძალიან უყვარდათ, მაგრამ მოხდა უსიამოვნო ამბავი: ერთ დღეს ბიჭი სკოლიდან გაჯავრებული მოვიდა, ძაღლი ჩვეულებრივ ჭიკატიანად მიეგება, მიელაქუცა, იმან კი...

— ზედ არ მიხედა? — წამოიძახა ქოლგაინმა და მოუთმენელი ცნობისმოყვარეობით მიაჩერდა მოსაუბრეს, უნდოდა, რაც შეიძლება ჩქარა გაეყო ამბავი;

— უფრო მეტიც, იმან კი წისლით სცემა!

— მიზეზი? მიზეზიც გვეცოდინებათ, მეგობარო!

— დაწერილებით არ ვიცი. ბიჭი ნამტირალევი იყო, ნაცემი, თვალი შალურჯებული ჰქონდა!

— გასაგებია, გასაგებია! სხვების ჯავრი ძაღლზე იყარა. სწორედ მაგავს იტყვიან: ცხენს ვერაფერი დააკლო, უნაგირის წაუშინიაო.

— დიახ, ჯავრი იყარა. ესეც გაწერა, ეზო შიატოვია. წავიდა და წავიდა. დიაკარავა. ბიჭი მიხვდა თავის შეცდომას, იმავე დღეს დაუწყო ძებნა. წუხდა, ტირიდა. ჩვენც შევწუხებით — მეზობლები, ჩვენც ვეძებდით კუნელას, ორი კვირა გავიდა. ამის ასახვალ-დასახალი ვერ გავიგეთ, ავირდღეს წავაწვიდ შემთხვევით!

— საცოდავი, უსამართლობის მსხვერპლი, მეგობნა, მარტო დამიანებს შეგვეძლოს დიდი წყენა... ახლა რას ფიქრობთ, წაუყვანთ იმ ბიჭს კუნელას?

— წავუყვან, თუ გამოძევა! — თქვა ბეწვისქუდიანმა. დანიხარა, ძაღლს სველ თავზე ხელი გადაუსვა, — კუნელ, შენ არ იცი, რა ძალიან ნაწიბს სხეულს, რატომ ვეცემო, რატომ გავწუწუერიო. რცხვინია, როცა შენზე გველაპარაკება, ეტორება, თვალები ცრემლებით ევსება. დადის მოწვენილი, სადაც შენი ფერის ძაღლს დაინახავს, იქით გარბის, შენაპკონიხარ აღეცი, გამომევი, მე მიგგერი კოტებს, კარგი? ბეწვისქუდიანი წელში გასწორდა. ძაღლს რამდენიმე ნაბიჯით მოსცილდა, მუხლზე ხელი დაიტყაპუნა, მოდიო, მოდიო, დაუძახა.

ძაღლი ფეხზე წამოიშაროა. ოღონდ აღვიცილიან არ დაძრულა, მარტო კუღს აქიციანებდა. რამდენიმე წამს იდგა ფეხზე. მერე ისევ სარკმელთან დაწვა, თავი თათებზე აღაღო.

— არ მოგდევთ, ტყუილად ცდილობთ მაგის დაყოლივებას. ჯობია იმ ბიჭს შეატყობინოთ. პატრონი შიინც სხვაა. იქნებ იმას გამოჰყვეს, პორემ ცოდეაა ამისთანაგონიერი ძაღლის უპატრონოდ მიტოვება! — თქვა ქოლგაინმა და წავიდა.

ბეწვისქუდიანიც დარწმუნდა, რომ ძაღლს ვერანაირად ვერ დაიყოლიებდა. იმედი მოჰლად რომ გადაეწურა, ტროტუართან განაპირდა, ტაქსის დაუწყო ლოდინი.

ციემა ქარმა დაუბერა. შავად მოღუმული ციდან წამოსული ფიფქები აიყოლია, აჩივ-ღარია. ამინდი მაკარდებოდა.

ქარმა კუნელაც მონახა. თოვლის ფიფქი ზედ გადაყარა. იმან ერთ წამს თავი წამოსწია, პაერი დაყნოსა და დრუნჩი ლაჯკვემ დამალა, უფრო მოიკუნტა, უფრო დაპატარავდა, თვალუბდასტუქულს ტიალი, ძაღლურა სვედა მიემალა.

აჭ ჭვრითა და „გენაანით“ დაგზვებიან

დღეს იმდენი და იმდენგვარი სასწავლებელი გავიჩინა, ბავშვსა და მშობელსაც უკერძო მათში ყველაზე სასურველსა და გუნებრივს ამორჩევა. მაგრამ, ალბათ, მათგან თითო-ოროლაც მწილად დაიქანდნენ, უკმეი დღეებში, აქაოდა, ვაკეეთილებს ზატომ არ გვატარებენო, ვუღღაყვეტილ ყმაწუროთა ლაშქარი რომ დაუღიოდეს. მაგრამ რაც არ უნდა გაიოცოთ, თბილისში მაინც არის ერთი ასეთი სასწავლებელი. რადგან მე ვიცი ცეროდენა ბიჭუნა, ამ დღეებში თითო რომ მოიტენა და მაინც, დღეში ბარე ათჯერ, ხეწენით იკლებს მშობლებს, რა მნიშვნელობა აქვს, ეს თითი სად მეტყინება, ჩემს გიმნაზიაში გამიშვითო... და, იცით, რატომ?

იმიტომ, რომ იქ, გიმნაზიაში, მანანა მასწავლებელი და მისი გონებამახვილური ჩაინფორდებდა ელოდებდა. იმიტომ რომ, ისტორიის მასწავლებელს მართა დალაქაშვილის მზიანი ქართული ხსრიალ სიხარადაც ჩაპყვება ხოლმე და ბრგე ქართულთა ვეკაცუური შემართების ათასფერ სურათებს უნატავს. იმიტომ რომ გიმნაზიის რექტორის ზუბან მასწავლებელს არა მარტო ძლიერი გონება, ოქროს ხელეებიც აქვს და მან ათასგვარი ლამაზი სუფენირის დამზადებაც შეიძლება ასწავლოს.

საქართველოს საპატრიარქოს წმინდა ილია მართლის სახელობის თბილისის გიმნაზია სულ ახალბედა სასწავლებელია. მან არცთუ დიდი ხნის წინათ მიიღო მოწვევა და უკვე სრული დარწმუნებით შეიძლება ითქვას, რომ ახლა ჩვენს ქალაქში თავის სასწავლებელზე შეყვარებულთა სულ ცოტა 45 გოგო-ბიჭი ცხოვრობს.

გიმნაზია ქართული განათლების ძველთაძველ ტრადიციებზეა ამოსული. ეს იმას ნიშნავს, რომ ჩვენი ეროვნული განათლების სისტემაში არსებული შვიდსაუკუნოვანი თვითი ლაქა წარმატებით გაფერადდება. გიმნაზიის მიზანია, ადაღინოს ქართულ სკოლასა და ეკლესიას შორის ჩვენს

ებოქაში გაწყვეტილი ტრადიციული კავშირი; გააღრმავოს, სულიერებისა და მალალი ზნეობის ნიშნით აღბეჭდოს ქართულ ყმაწვილთა ინტელექტუალური განვითარება; გონებისა და სულიერის ჯანსაღი შერწყმით გააძლიეროს მეცნიერული აზრისა და ეკლესიის კავშირი; თითოეულ ბავშვში გამოავლინოს და აღზარდოს სიკეთისავე მისწრაფება.

გიმნაზიაში მოწვევთა მიღება ხდება ტექსტური გასაუბრების წესით, რაც უმთავრესად, ბავშვის გონებრივი განვითარების დონის გარკვევას გულისხმობს. სწავლა თორმეტწლიანია. პირველ ექვს წელს დაწყებით სკოლა

პეგია, დანარჩენ ექვსსწლიანს სკოლა, საშუალო სკოლა კი, თავის მხრივ, სამცხურ პერიოდულ იყოფა. დაკვირვების, ორიენტაციისა და სპეციალიზაციის ამ ორწლულელებში მასწავლებლსაც და გიმნაზიის ფსიქოლოგიურ სმსახურსაც შესანიშნავი პირობები აქვთ თითოეული მოწაფის პიროვნული მონაცემების გამოსავლენად და გასავითარებლად. ციკლიდან ციკლში მოწაფის გადაყვანა კი ხდება გიმნაზიის რექტორატთან შეთანხმებით.

და კიდევ ერთი საგულისხმო დეტალი: გიმნაზიის რექტორატი თითოეულ მოწაფეთთან (მის მშობლებთან) დღეს ხელშეკრულებას, რომელიც ორივე მხარეს ერთმანეთის მიმართ გარკვეულ ვალდებულებებს აკისრებს. ასე რომ, ვისაც უნდა შეინარჩუნოს ასეთი საინტერესო სასწავლებლის მოწაფის წოდება, გარკვეული ვალდებულებების შესრულებაც მოუწევს.

გიმნაზიის პედაგოგიური კოლექტივი მთლიანად ახალგაზრდულია. ახალ

- საპატრიარქოს
- საპატრიარქოს
- თბილისის
- გიმნაზიის
- ბინო
- ჩაუღარაჩივი
- დღე

„სანსონი ბენი“

1962 წელს ლონდონში ერთ-ერთ სკოლაში, გაიძნეს ერთმანეთი მენაყინის შეიღმა ფრენის როსი და ალან ლანკასტერმა. ყმაწვილებმა „მორიელიები“ დაირქვეს და შემობაბას შეუდგნენ. ბიჭებს იმედი ჰქონდათ, რომ ოღეს-მე ისევე სახელგანთქმულები გახდებიდნენ, თავის დროზე ელების პრესლი რომ იყო. როსი გიტარაზე უკრავდა, ლანკასტერი – ბას-გიტარაზე. მალე ლუეტს მედოლეუჯონ კომპლენი შეუერთდა და ჯგუფმა „მოჩენილები“ დაირქვა სახელიად. 1965 წელს მათ ბიანისტი რიო ლანინი, მოვკიანებით კი გიტარისტი და მომღერალი რიკ პარფიტი შეუერთდნენ. 1968 წლის აგვისტოდან მოყოლებული, ეს საინტერესო შემოქმედებითი ხელწერის

შეონე ჯგუფი „სტატუს კვოს“ სახელწოდებით გამოდის და სწორედ ეს წელი ითვლება მისი დაბადების წლად. სწორედ ამ წელს მოეჭა ეს ჯგუფი საოცრულად ვერადლების ცენტრში, როცა როსის სიმღერა „ასანთის კაცი“ საერთაშორისო პითად იქნა აღიარებული და ჯგუფიც ბრიტანული როკის სათავეში მოეჭა. წარმატების წარმატება მოჰყვა – სიმღერა „ყინული მზეში“ ინგლისისა და აშშ-ის საუკეთესო სიმღერების ათეულში გავიდა. ამ წარმატებებს კი, როგორც ხშირად ხდება ხოლმე, ერთგვარი დაცემის პერიოდი მოჰყვა – „სტატუს კვოს“ შელომანთა თელსაწიერადან გაქრა და ჯგუფიც ნელ-ნელა მიივიწყეს. შაგამ 1970 წელს „სტატუს კვოს“ კვლავ შეახსენა თავი თავკანისცემლებსაც და მუხიკის სპეციალისტებსაც – ახლა უკვე ნათელი გახდა, რომ ჯგუფის სტილი „ბლუ-ჯუგოს“ სულისკვეთებით იყო გამსჭვალული. 1973 წელს ეს საინტერესო მუსიკალური ჯგუფი ფირმა ვერტიგომ აიყვანა მწარველობის ქვეშ და დიდადც შეუწუხო ხელი მის შემდგომ შემოქმედებით წარმატებებს. სწორედ ამ ფირმამ გამოუშვა დისკო „იოვერი“, რომელიც ერთ-ერთი საუკეთესო „სტატუს კვოს“ მიერ ჩაწერილ ნაწარმოებებს შორის. საერთოდ კი „სტატუს კვოს“ ყველაზე საინტერესო ფირფიტებს მიეჭვანება: „ერთ დღეზე“ (1975), „მისფერა შენთვის“ (1976 წ.), „ამელი სამყაროს შემქმერელი“ (1977 წ.), „არახდროს არ არის გვიან“ (1981 წ.), „მშვიდობა“ (1982 წ.), „არამიში“ (1986 წ.) და სხვ.

გაზრდა კაცია მისი რექტორიც ბატონი ზურაბ ბუაჩე, ის, ვისაც ეკუთვნის საქართველოს კათალიკოს-პატრიარქის კურთხევით დაფუძნებული სასწავლებლის დაარსების იდეა.

ყველაზე საინტერესო მაინც ის არის, რომ აქაურ კლასებში მხოლოდ 10-15 მოწაფე, ეს კი ხელს უწყობს მასწავლებელსა და მოწაფეებს შორის განსაკუთრებით მეგობრული, სულ-იერი, თანაზიარობის ატმოსფეროს და მყარებას, რაც აქ ჩვეულებრივი ამბავია.

თბილისის გიმნაზიის მოწაფეებს ხელმძარკვეობითაც იცნობენ. სასკოლო საგნებს გარდა ისინი გატაცებები მეცადინეობენ ხატვის, ძერწვა-ქანდა

კების, ხის მხატვრული დამუშავების, ფარდავის, ბალისა და გობელენის ქსოვის, ურავების, ხალხური მედიცინის, კლასიკური მუსიკის, სიმღერისა თუ გლობის წრეებში და ძალიან მზიარულადც ერთობიან. არინაკლებ საგულისხმოა, რომ ისინი უკვე თბილისის ეკლესიების სარესტავრაციო სამუშაოებშიც იღებენ მონაწილეობას. ბიჭებს სამუშაოზე გოგონებიც აეთხავეენ და სადილს მიუტანენ ხოლმე. სულ ახლახან მიწის ნაკვეთი გაიჩინეს, რომელსაც მთელი გიმნაზია ერთად ამუშავებს, მოწაფე-მასწავლებლებთან. მოსავლსაც თანახმად გაეჩინა წლებში, იყალთოს აჯადმის მოძღვარ-შეგირდების მსგავსად, უხარიათ.

ერთი სიტყვით, ჩვენ დედაქალაქშიზორდათა სულიერი აღზრდის მართლაც უნიკალური ეტრა შედგება. გიმნაზია მომავალი სასწავლო წლისათვის უფრო ფართოდ გაუღებს კარს სულთველებს. გაინტერესებთ მისი მისამართი? დამიხსოვრეთ: თბილისი, ალექსანდრე მუჭავაძის № 19, მიხეილ ცეკელიძის სახელობის ექსპერიმენტული საკალითბურთო სკოლის შენობა. მოტრამანდით საქართველოს საპატრიარქოს წმინდა ილია მართლის სახელობის თბილისის გიმნაზიაში. ამ თქვენ წმინდა ნინოს ყვრითა და იაკობ გოკებამშვილის „დედაებით“ დაბეჭდებიან.

6086 სარაზიშვილი

სისპატაკძე
სანატრალი

გადაფიქრდა შემოდგომა
ცას ცის ფერი აკლდება;
მალე მთაში თოვლი მოვა
ბარიც გასპეტაკდება.
სისპეტაკევე სანატრელო,
იყოს შენი სუფევა,
რომ შევწოდე საქართველოს
ნამდვილ თავისუფლებას,
რომ მარტოდენ თეთრი გუნდა
ზუზუნებებს ამიერ,
რომ მოხდა გული გულთან
იმერსა და ამიერს,
მხოლოდ — შენი სიქაქთეთე,

ცრემლი

ერთი შეხედვით უპალო ტინი,
ერთი შეხედვით უსული ტინი,
ერთი შეხედვით,
რარეგად ტინის!
კურცხალი ცრემლის
წკრიალ-წკრიალით
დაბლა მოცხარის რტოს დამცვერევი,
თუმცა, ვინ იცის,
ტინის კი არა,
ეს იმ საბარდო ყურშას ცრემლია,
ამირანის ხვედრს რომ ეზიარა.

ვედრება

როგორც წარწერები ღურსმული —
თოვლზე ჩიტის ნაფხებურება;

აგერ მელას უვლია სუნსულით,
შქერის ბუნქს თრითინა სტუმრებია.
პო, რა სიჩუშეა! — გვეწონება,
ეს ტყე კი არა, სამარეა,
მე კი აქ რამდენი სულდგმული
შეგულებია,
ყოველი ხის ძირი მათი საყარეა.
— ძალავე ბუნებისა,
ძალავე მადლიანო,
წველას შენი თბილი
ხელი დაფარე,
არვინ გაიმეტო,
არც დადარდიანო,
ყველანი უკლებლივ
აპრილს ჩააბარე!

გაუგარჯოს სიყვარულს!

და, ყველგან მამცირებდა. მერე კი
შემირიგდა, ახლა გამარჯობასაც კი
მეუბნება. დედას გეფიცებით, გულს
ტკივილი დამჩემდა მას შემდეგ, რაც
ეს ამბავი მოხდა. ასე მგონია, ყველა
ჩემზე ლაპარაკობს, თუთონ გააგდო
ამბავი ჭორად... ზოგჯერ ძალიან მი-
ნდა, ცოცხალი აღარ ვიყო... ეს ტკი-
ვილიანი წერილი საქართველოს ერთ-
ერთი რაიონიდან გამოგვიგზავნა მი-
სმა ავტორმა და: ცხადია, ჩვენ არც
მის ვინაობას ვასახელებთ. წერილს
ერთი გოგონა აწერს ხელს, მაგრამ
აღბათ სხვასაც ბევრს ეცნაურა მასში
გამოცემული პატარა ტრაგედია. გო-
გონას ფაქტზე სულში წმინდა გრძნო-
ბის პირველი გაუბედვი დღეი აღმო-
ცენებულა, მაგრამ მისი თანატოლი
ბიჭის მოუხეშავი სულის უგრძობო-
ლობას მიხეზთ მალევე დამზრდალა,
დღეუბულა. აღბათ ბევრი თქვენგანს
(და უპირატესად ბიჭები) იტყვის, რა

ეენა აბა, თუ არ მოსწონდა და არ უყ-
ვარდა ის გოგოვ? ცხადია, ძალას ვე-
რავინ დაატანდა, გინდა თუ არა, უთ-
ანაგრძე და სიყვარულითვე უპასუხე
გამუდგანებულ გრძნობასო, მაგრამ
აქ უბრალოდ გრძნობის გაუზიარებ-
ლობაზე რომ არ არის ლაპარაკი? ვინ
იცის, რა ღირსებები აღარ მიაწერა
გოგონამ თავისი გულის რჩეულ რა-
ინდს", ყველაზე ლამაზი, ყველაზე

ჭკვიანი, ყველაზე ზრდილი, ყველაზე
ვაჟკაცური რომ იყო მისთვის. ლამა-
ზი შეიძლება მართლაც არის ეს მსა-
წერილი, იქნებ არც ჭკუა აკლია და
არც ზრდილობა და მაინც თავი შეირ-
ცხვინა, კი, ბატონო, არ მოსწონდა ეს
გოგონა, ვერ უთანაგრძნობდა მას, მა-
გრამ დაცივინა? განა არ შეიძლება
და უფრო ღირსეულად, ვაჟკაცურად
მოქცეულიყო, ასე უხეშად არ გაეჭი-
ვლა თანატოლის სათითო გრძნობა
გვერწმუნეთ იმაში, რომ გოგონა თუ
ბირველი გამოგიტყდათ სიყვარულში,
საძრახისი არაფერია. ერთხელაც
ქენება, სიყვარული იმ შემწვილსაც
ქენება, მარტო იმიტომ რომ დასცი-
ნა გოგონას, რომ ის თავის გრძნო-
ბაში გამოუტყდა, და უთხოვდ მახედე-
ბა, როგორც ტკივილი მიღწენა მას და
აღბათ იზანებს. აღბათ იმასაც შეიგ-
ნებს, რომ სიყვარულს, შენსასაც და
სხვისასაც, ვაფრთხილებ უნდა.

იზარდე მწვანე

ჯეჯილო

ნატყრბ

ნეტაუ იწვიშოს ახლა,
რომ დამასეულოს ძლიერ,
რომ გადმოვიდეს ჩემში
წვიშის ხედა და ეშბი.
ნეტაუ იწვიშოს ახლა
და გუბებუი დადგეს,
რომ გაეისხალო ფესზე
და გუბებუი ჩაედგე.
ნეტაუ იწვიშოს ახლა,
როცა მიუვიდარ გზაში,
როცა, შილიფად ჩაცმულს,
წვიშა გამატანს ძვალში.

ტიმროტე

ზვინები, შაღალი ზვინები...
ზვინიდან დაეცა შიწაზე
ტიმროტე...

დაეცა, და შთელშა
სოფელშა დაიტრია
ზვინების დამდგეული
ტიმროტე...
— ეინად დადგამსო შენს შერე
ამ ზვინებს!..
ვაი შენ, საწყალო ტიმროტე...
და შინც,
პირველი ზვინები
დაიდგა ტიმროტეს უზოში,
შერე კი შთელ სოფელს
მოვლო,
დაფარა ზვინებსა სოფელი...

მიაი მუშაუღიანი,
რუსთავი, მენ-საშუალო
სკოლა, X კლასი.

თამარ ზარდიაშვილი,
თბილისი, 24-ე საშუალო სკოლა,
III კლასი.

თეთრი მარდი

ეზოში თეთრი ვარდას ერთადერ-
თი ბუნჩი ყვავიდა. ყველას ძალიან
შეყარდა ეს ბუნჩი.

იმ ბუნჩზე ბუღბულსაც უყვარდა
ჩამოსუბებდა. მილულედა თვალუმს
და დაურსულეზლად უსტყვენდა. ვარ-
დი ტუბებოდა ბუღბულის სტენიო.
საამოვნებდა ნიავის მსუბუქი შემო-
თამამებაც. პატრონსაც სწყალობდა
— თეთრად შეკლიმებდა ხოლმე მის
ფოთლებთან თავდაზრდის. რუც უე-
ვარდა, პატრონსაც რომ დაეიწყებო-
და, იცოდა, ის არ უღალატებდა არას-
დროს.

ერთი სიტყვით, ბედნიერი იყო...
ერთხელაც ვიღაცემ ცუდად მოი-
ცალა და ვარდები დაკრიფა. სულ
დაკრიფა, ახლად მოკოკრებულც კი.
გამიარცვა ვარდის ბუნჩი. ფერი
დაეკარგა, ხმა დაეკარგა, სმენა დაეკარ-
გა. აღარავინ უყვარდა და აღარავინ
უნდოდა...

ღიღი სახლის ერთ ოთახში კი მა-
გიდაზე ყელმალალო ლარნაკი იდგა.
ლარნაკში ვარდები ჩაეწყოთ, ისინიც
თეთრები და ლამაზები. საამო სურ-
ნელუბებს აფრქვევდნენ, თუმცა კი
სხვისგან დაურსხავად თეთრად იცრე-
ლებოდნენ...

საახალწლო ტახილი ტახილი

ყოველ ახალ წელს სიხარულით
ვხვდებოდი. ყველაზე ძალიან თოვ-
ლის პაპას მოსეუდა მხიაროდა, ახალი
წლის წინ დედა შემეკითხებოდა, რა
გინდა, თოვლის პაპამ რომ მოგიტან-
ოსო. მეც გაუუმხედლი ჩემს ნატყ-
რას და მიკვირდა — არსაც ვინატ-
რებდი, ის მისერდებოდა.

როგორც კი ახალი წლის პირველი
დღე გათენდებოდა, მოლოდინით სავ-
სე წამოეხტებოდი, ბაღისშის ქვეშ
ხელს შეუაცურებდი და... ჩემს სიხა-
როულს საზღვარი არ ჰქონდა...

...ერთი-ორი ახალი წელი ახლოვ-
დებოდა. მე და დედა სკოლისაკენ
მივიდოდით. ლაპარაკი ახალ წელზე
ჩამოვივლი. დედაჩემი ხმას არ იღებ-
და. ბოლოს ნაღვლიანად მითხრა: შენ
უკვე დიდი ბიჭი ხარ, დროა, ერთი
საიდუმლო გაგიზიხილო, და ამის-
ნა, რომ თოვლის პაპა სინამდვილეში
არ არსებობს და რომ საახალწლო ს...
ჩუქრები დედას მოჰქონდა ჩემთვის.
ბერევი ვიტყვი ამის გამო. გული

დამწვდა, რომ ტკბილი საახალწლო
ტყევილი აღმოჩნდა ის, თუ როგორ
მიზიაროდა ჩემკენ თეთრ, ქათქათა
თოვლიან ღამეში თოვლის პაპას, ფე-
ხაკრფით როგორ მოადგებოდა ჩვენს
კარს, გაბრტყელდებოდა და ისე შე-
მოძვრებოდა კარის ღრვიში, ლო-
ყვებდაწითლებული, ღიმბილით დამხე-
დავდა მძინარს და ბალიშქვეშ საახ-
ალწლოდ საიდუმლო საჩუქარს და-
მტოვებდა.

წელსაც თენდება ახალი წელი, მა-
გრამ მე აღარ წამოვხტები იმ სიხა-
რულით, რადგან უკვე ვიცი, თუ რა-
ტომ ზედებიან მოწყენილები ახალ
წელს. აღარ არსებობს ჩემი საოცნე-
ბი თოვლის პაპა და მე საშინლად
მწყვდება უული, რომ დედაჩემმა სიმა-
როტლე გამიმხილა.

დავით ტაბატაძე,
თბილისი, 1-ლი საშუალო
სკოლა, VI კლასი.

ალიკა ჩანაშვილი,
ხიზნაღ, მანაარის სკოლა, VIII კლასი.

ენიხელ, ჩოხა ხვიძრა...

მანანა ბელაშვილი

მხატვარი
თინა პრანაშვილი

მ თ ხ რ ბ ა

დილიდან გადაუღებლად წვიმდა. ძალი არ გაივდებოდა კარში, ბაღებს ხომ არ გაუხველებოდათ და არ გაუხველებოდათ. ახლა დედაც ავად გახდა, მამაც დილიდანვე თავის ძმა-სთან წავიდა შაბიამისთვის და იყვნენ შინ გამომსყვიფელები. საქმე ვერაფერი გამოიჩინეს. ერთი პირი თითქოს სახატავად განწმენეს, კიდევ მობლავნ-მობლავნებს უგულოდ რაღაცები, მაგრამ მალევე მოხეზრდათ, ისევე გაშანშული დატოვეს მაგიდაზე ფანქრებიც და რვეულებიც. ვედარც ფურად-ფურად წიგნებს დაუღეს გული, ეს ოხერი ტელევიზორიც მაინცდამაინც იმ დღეს გაფუჭდა და გაუსწავლად გული. დაბოროთლებდნენ ოთახში, ადარ იცოდნენ რა ექნათ, წამდაუნუმ მიადგებოდნენ ფანჯარას, იქნებ გამოიდაროთ, მაგრამ თქვეიც არ მომიკვდეთ — წვიმდა და წვიმდა, დააიყუა იქაურთა. ამ ბორიალში თოქამ სოლოს უთქა, იმან ლექსოს წამოარტყა და აცქმუტდნენ, ასტყდნენ. ბლარკუმბოდნენ, დათვის ბელები-ვით ბუნდინდენ ერთმანეთს, ხეყენდნენ, დბუოდნენ, ქმინაფდნენ. ხან ერთი მოექცეოდა ქვეშ და ხან მეორე, თავდაყირა დააყუნეს ოთახი, ნაომარს დაამხგავეს. პატარა ნანინოც აიყოლიეს, ტახტზე დაავოტეს, მუთაქები დააყარეს, კოცინდნენ, კიხვში უდღიტინებდნენ. კისკიხებდა, ტრციალებდა, ლიფემაწითლებული ნანინო, გული უდონდებოდა, ვაი, ვაინო, იმანდა, მაგრამ არც მშები ეშვებოდნენ, და არც თეთონ ცდილობდა თავის დაღწევას.

ვერაფრით ვერ გააჩერა დედა. ხან დაუყვავა, ვფერა, ემუდარა, როგორ არა გრცხენით, ეგრე უნდა, ხომ ხედავთ, ეს ცუდადა ვარ, გეხვეწებით, ჭკვიანად იყავითო. მერე უფროსი ბიჭი შეეგადო სინდისზე — თომა, შენ ხომ მაინც დიდი ბიჭი ხარ, რა დემრთი გიწერებო? გაიგონიათ? ახლა ნანინოს შეეხვეწა: — ჩემო ჭკვიანო გოგო, შენ ხომ დედას შვილი ხარ, განებე თავი მაგ გადარეულებს, მოდი აქ ჩამომიჯექი, მზეთუნახავის ზღაპარი უნდა გაამბოთ. სხვა დროს რომ სული სძვრებოდა ზღაპრისთვის, ნანინომ ახლა ყურიც არ აიხოვა დედას, თვითონვე ეძიებოდა ვეზობა.

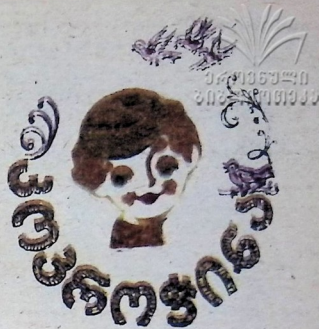
რომ ვედარაფერი აწაბა, ახლა დაემუქრა, — მოიცათ, მოვიდეს ერთი მამათქვენიო... მაგრამ არაფერმა გასტრა, რაკილა ერთი აიწვეიტეს, ვედარ დაშოშინდნენ, ვერ დაცხნენ. შეღონდა დედა, ერთი კი იფიჭრა, ავადგები და რაც მომივა, მომივიდესო, მაგრამ სიციხისგან ისე იყო დასუსტებული, რომ წამოჯდომაც კი გაუჭირდა, არამცთუ ადგომა... ისევე ბალიშზე გადაწვა და თვალები დახუჭა.

— რაღა დღეს იგვიანებს ეს ჩემი ცოლივით ხავეც კაცო, — გაიფიქრა

ქნარზე და ანახდად გონება გაუნათდა, უფროს ბიჭს დაუქანა.

— თომა, შეილო, რა ექნა, არ ვიცო... ჩვენი ნაცარა რომ არ აკრუხდა,

ხომ მასხვით მართალი ხალხები ზღაპრის მომხმარებელი გვიჩი, სახრინად და მოხმარებელი ამკრონიდა. კაშიან ჯადოქარასაც რომ გაუხდა. ტაწ სოკად მისი სახელი ვეზაკით ჩავენი სიცანა ვარნალის სახელწოდება. ბად, კოვალშიც უმცროსმაინთოს განკავთნილი სახალისო მოთხრობები. მხიარული ლამაზი, ნახამამი თუ ბამოცანამი დამიავადება ხოლავ.

რა გეშველება, უწიწილებოდ ხომ არ დავრჩებით და... მოდი და თქვენი გასწიეთ კურხობა...

— ჩვენი? როგორ? — ხელი უშვა მძას გაოცებულმა თომამ. სხვებიც ერთბაშად დაცხნენ.

— მანდ, ფანჯარაზე ჯამით რომ კვერცხები, საითთოდ ღარივიც, დიდრონები ამოირჩიეთ... ნანინო, შენ აქ მო, ჩემ ფეხებთან მოწვევლოვინებ.

ნანინომ პირველმა ამოიღო ჯამიდან მოყვითალო მსხვილი კვერცხი და დიდი სიფრთხილით აფორთხდა დედას საწოლზე. თომამ და ლექსომ ტახტზე მოიკალათეს, მავალი-მოყვრნილი მუთაქა-ბალიშები წაშოკრიფეს, ხელი შემოაკრეს, აფუძფუფეს, მშვენიერი კოხტა საბუდრები მოიწვეეს, შიგ თითო-თითო კვერცხი ჩადეს და ფრთხილად ჩაცემქდნენ. სოლომ მატყლით ხავეც ხახვს დაადგო თვალნი და ისეთი საბუდარი გაიკე-

დაიხსნა. იქიდან შეღის ორმა ლექსმა ისკუპა:

— აუჰო! — ისუვლეს, ბალოცხეცხე საბურღებიდან წამოფრინდნენ, დამერხობა მელაკედებს დაქვედნენ, ტახტის კუთხეში მიიმწყვდის. ერთმანეთს აღარ აცდიდნენ — საიდან, მამი, ვისებია, ვაი, რა კარგები არიან! თომა და ლექსომ აიტაცეს, ყვერეზობდნენ, გულში იხუტებდნენ. ნანინოსაც უნდოდა მიფერებოდა, მაგრამ თან უმისოდა, ამ მიკინონოს და უკან-უკან იხევდა.

— ჰა, მამი, საიდან? — გაუშორა ლექსომ კითხვა.

— ბიბათქვენ შიოს დაუჭურია ჭალიანში და თქვენთან გამომატანა... ოღონდ, იცოდეთ, როგორც კი მოხრდებიან, უკანვე ტყეში უნდა გაუშვათ, ცოდონი არიან, გმც არ იყოს წიწილა-ქათმის ხინძილას გაუფქრობენ...

— წიწილებსაო?! — შუბლზე ხელს იტყცა სოლომ. ვაი, ბიჭო, — შეს. მახეს სხეებმა, საბურღებს გადახედეს, მერე ღამნაშავის გამოშტეტვებით მიაჩერდნენ დედას.

— ახლა რაღას იზამთ, კვერცხები გაცვიდა და... დააშუნათა დედამ, თვითონ კი აშკარად გახარებული იყო, საქმე რომ ასე შემობრუნდა, თორემ აბა რა ეშველებოდა, როგორ უნდა გამოსულიყო მღვთმარტოვანთან...

თა, ნაცარას რომ ენასა, უთუოდ წამოავდებდა. დასხდნენ ოთხივენი კრუსებად და გაილურსნენ. დედა ღმირის ძლიეს მაღაყდა, ადრე როგორ არ მომადიქრდაო.

— დედა, დე, როდის გამოიჩეკებიან? — იკითხა ნანინომ.

დედამ პირზე თითი მიიღო, ჩუმალო და ჩურჩულით უბახუსხა, საღამომდე ეგრე უნდა იხსდეთო.

— რომ გამოიჩეკონ და ვერ გავივით? რომ გავეშვოლიტოს? — შეუწხდა სოლო.

— ფიქრი ნუ გაქვს, უხათოოდ გაიფებო, — ღამაშვიდა დედამ, — ოღონდ არ იტყუო, არ იხმაურო, არც წამოდეგო, სომ იცით, კვერცხები არ უნდა გაცედვდეს.

დასუტებულ და დაღლილ დედას მაღვეე ჩაეძინა. ნანინო და მისი ძმები კი იხსდნენ კრუსებად გატრუნულები, იშვიათად თუ გადაუწურაწურებდნენ ერთმანეთს. დროდღღო რომელიმე წამოიწეგდა, არიქა, მგონი ჩემი გამოიჩეკა, წიწინი გაუფიგონო, კვერცხს დასედავდა.

მოსაღამოვდა და მამაც დაბრუნდა. სველი საწვიმარი წინკარშივე დაბერტვა, იქვე ლურსმანზე ჩამოვიდა და ახლა მექმებს აუყენა პრაგაბრუვი. გაუკვირდა, რომ არაფერს გაცემა და ხამალა დაიძახა:

— ეპეი, ხალხსო, შინ არაფერია ხართ?!

— როგორ არა ვართ, — წაიხურნულა ნანინომ და წამოიწია, მაგრამ ქმებმა მუწტები მოლერებს, განუძლი,

წიწილებს არაფერი ავნოთ, და ისიც გაიჩერდა.

შემოვიდა მამა და გაოცებული კარის ზღურბლზევე გაუშვა. რა არის, რა ხდებაო?! — როხროხით იკითხა და შვილებს თვალი მოავლო.

— ჩჩჩ! — ერთდროულად ანიშნეს ოთხივემ. კინაღამ გაღიარია კაცო, ვერაფერი გაუგო. ამასობაში დედამაც გამოიღვიძა.

— რა იყო, კაცო, ნაცარას ნაცეულად სხედან კვერცხებზე, წიწილები უნდა გამოიჩეკონ — ანიშნა მამას და თვალი ჩაუკრა.

— პოო... — მიხვდა მამა, — მაგრამ მე რომ მეღის ლექვები მოგგვარეთ? — ჩაილაპარაკა და ბიჯაი გა-

კატეგორია

ამ პატივსაცემ უნდა შეადგინონ ქართული ჯარის ხერხემალი, ჯარისა, უროპოლისობაზე ბუკრი სიმწარე გვაგმა, ბუკრი რამ დაგვათმობინა; უროპოლისობაც დიდი სისხლის ფასად გვაჯდა. მანამდე კი უნდა ეწოდებოდნენ — ფიზიკურად, კონცერტივად, სულიერად. ჩვენნი წინაპრების პატრონი გვიკუთვნის, მაგრამ ასეთი ჩვენს ყმაწვილებს, ჩვენს ახალგაზრდობას მინცედავანც არ ევალებოდათ ბევრითი სწავლა, წვრთნა, ვარჯიში, დისციპლინა, წესრიგი. მაგრამ თქვენ წარმოადგინეთ, რომ ამ შემთხვევაში იმეორებულა, ვისაც სწორედ სამხედრო სასწავლებლისთვის აუცილებელი დადგენილი რეჟიმისა და განრიგის მკაცრად დაცვა აფრთხობს, ისინი ამოიჩინდნენ ვინც ახალშობლოს პროფესიული დამცველის მოვალეობა აირჩია სამომავლო საქმედ.

სწორედ ამ მოვალეობის აღსასრულებლად ემზადება დღეს თბილისის კადეტთა კორპუსში 147 ყმაწვილი. კადეტთა უმრავლესობას შეგნებელი აქვს იმ მაღალი მისიის მნიშვნელობა, სულ მალე რომ დაწყებათ მზრებზე — სამშობლოს დაცვისთვის. დიას, დაცვა ნებისმიერ სახელმწიფოს უნდა — დიდსა თუ პატარას, ძლიერსა თუ სუსტს. მეტადრე სჭირდება დაცვა ახალგაზრდა, ჩამოყალიბებების გზაზე ახლახან შედგარ ქვეყანას, ხოლო საქართველოს მსგავსი გეოგრაფიული მდგომარეობის სახელმწიფოს ასევის უფრო მეტად მართებს ზრუნვა ფიზიკურად ფიზიკური, კარგად გაწვრთნილი, კარგად შეიარაღებული, მკლავლონიერი, მუხლმკარი, გონებაგამჭრიახი, უახლესი სამხედრო ტექნიკის დაუფლებულადამცველების ყოლაზე, პირველივე საფრთხის უმაღლეს ფარად რომ აფეხარებინ სამშობლოს. ჰოდა, ემზადებიან კადეტები ამ მისიის სატვირთობლად. შეიძლება, არც არასდროს დასჭირდეთ თვითნათი. ბრძოლისუნარიანობის გამოჩენა, მაგრამ ჩვენნი მიწა-

წვლისკენ ავი თვლით მიცქერალ მუზობელს თუ მცირე ქვეყნებისკენა რთობელმე დიდ სახელმწიფოს რომ ეცობინება, თავისი შეიღებულ ვაჭაკობით განთქმულ საქართველოს თუშტაკი პატარა, მაგრამ უმაღლეს დონეზე გაწვრთნილი, დისციპლინირებული ჯარი ჰყავსო, ნირი წაუხდება, მაღა დაუცხრება.

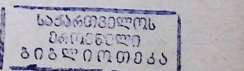
ადვილად არაფერი გამოდის. ახლად შექმნილ სასწავლებელს ბევრი ხიზნულე აქვს გადასალახი, ბევრი სხვა დასხვა ხასიათის პრობლემა აქვს მოსაგვარებელ-გადასატურელი. თუშტაკი ყოველივე არც გასაკვირაია ჩვენი დღევანდელ ყოფაში. სასურველია იქნებოდა ნებისმიერი ტიპის სამხედრო სასწავლებელს, და მათ შორის თბილისის კადეტთა კორპუსსაც, უფრო მეტი ხელშეწყობა ჰქონოდა. მაშინ ალბათ აღმზრდელებსაც და აღსაზრდელებსაც მეტი მოეთხოვებოდა. დღევანდელ პირობებში კი არც იმას ვთქვამს ცოტა, რასაც კადეტთა კორპუსის მასწავლებლები თუ აღმზრდელები ახერხებენ. ხოლო თუ იმასაც ვაკეთავთაღისწინებთ, რომ აღმზრდელი ოფიცრების მეტ ნაწილს სასწავლებელში მუშაობის ნაკლები გამოცდილება გააჩნია, მათ მოწადინებას და ძალისხმევას ახლავე მაღალი შეფასება უნდა მიეცეს. და მით უფრო საქართველოს კადეტების: არჩილ გრძელიშვილის, რამაზ კვიციანიის, დავით ჭელიძის, ბუბა აფხაზაას, გიორგი ვეკას, მიხეილ ქოქაიას, დიმიტრი მსხილაძის, ზაზა ზღიაძის, მამუკა ფუტყარაძის, გიორგი ხმალაძის, ვასილ კობეკინის, ვასილ ტუკვაძის მორაზინება, გულმოდგინება და ბეჯითობა, მომავალი ოფიცრის ჩამოყალიბებას რომ შეუწყობს ხელს.

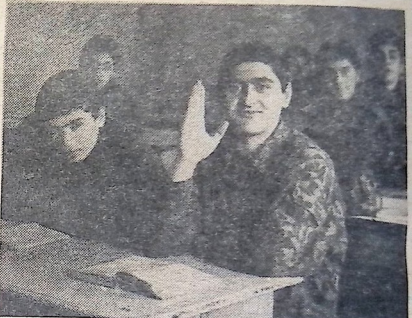
დილის შივდ საათზე იღვიპებენ ყოველდღე კადეტები. უთენია იწყება მორიგი სადაგი დღე. ზარი და მორაგის შეხახილი აღვიძებთ. მიწყოება. დილის გამამხრეველი ვარჯიში (ფორმა № 3). ლოგინის ალაგება-გას-

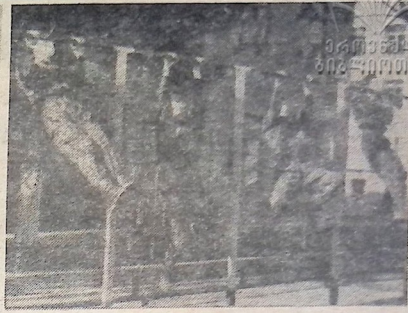
წორება. მზადება დილის შემოწმებისთვის. საუზუნე გაკეთებები — დღეში ექვსი საათი. სადილი. თვითმომზადება. ჩვეულებრივი ზოგადსაგანმანათლებლო საშუალო სკოლის პროგრამით ვითვალისწინებული საგნების გარდა კადეტები ვადრამაბუებო პროგრამით შეისწავლიან უცხო ენას (ფრანგული, გერმანული, ინგლისური), ასევე გაძლიერებულია ფიზიკომზადებაც და, რადა თქმა უნდა, დაწყებითი სამხედრო მომზადებაც.

ადრეც, გასულ საუკუნეშიც, უარსებია თბილისში კადეტთა კორპუსს. საუკეთესო, რჩეულ ქართველ ჭაბუკებს უსწავლიათ აქ. შექმნილი ცოდნა-უნარი კი მის აღზრდილებს რუსეთის იმპერიის დიდმკურნალებურ ინტერესებზე აგებული პოლიტიკის გასამარჯვებლად გაუზარაჯეთ. მაღლობა დღმერთს, სხვა დრო დაევიდებოდა, თავის სუფლებისა და დამოუკიდებლობის მხელე მწელ გზას ადგას ჩვენნი ქვეყანა და მისი სამხედრო ძლიერება, სამხედრო პოტენციალი თანამედროვე დემოკრატიულ სახელმწიფოდ ჩამოყალიბების ერთ-ერთი უპირატესი წინაპირობაა. და სხვებს თუ არა, კადეტებს მინც სულად აქვთ გასაზრდველი მუშაობა ეს, და ცხადია, უთუოდ ამიტომაც კვიდება მათი უმრავლესობა თავისი მოვალეობის აღსასრულეზად მზადებას ეგზობი სერიოზულად. ბარაკადა, ბიჭობი, თქვენს ჭეშმარიტ მაშეიღვივებობას. ვხედ-ავთ, კარგად ვხედავთ, რომ ვაჭირთ, რომ რაღაც-რაღაც იმედოვნა ვაღივრუვდათ, რაღაც უფრო ძნელი ვაღივრუვდათ, ვიდრე გვერათ, რაღაც არ გაემყოფოვლებთ, არ შეესაბამება თქვენს წარმოდგენებსა თუ ნაღივრულ-ნაზარეკს, მაგრამ არც ის ვგრჩება შეუძნელები, რომ ყოველდღე ამის ახსნულე მიზეზებსაც ხედავთ.

ჰოდა, ყოჩაღად, ბიჭვობი! ყოჩაღად, კადეტებო!

ურნალად,
 კახაბერი და
 გიორგი,
 რაზმა და
 ირაქლი,
 დიმიტრი და
 ჯაზა,
 მათეა და
 ნიქოლე,
 ვანო და
 ბრიკლე.
 არ დაგვივიწყდეთ —
 თქვენ იმპულსებით
 სპორტულ და
 მთავარად
 სპორტულად,
 იმ კალად,
 ყელში რომ
 უნდა ჰგავდეთ
 და სხვების
 თანაურებად
 აკულებდით თანე,
 ისე რომ ურნალად,
 გიორგი
 ურნალად, კალმანო!

რ. რაზმაინის
 ფოტოგრაფიები

„ეროვნულად“
 „დკიდემე“
 „გაგფაზმ“
 „გამომცემი“
 „წარსუდნი“

კახში კარგა ხნით გადაკარგეს სა-
 მუშაოდ. თუცა იხ ვერ გაითვალ-
 ისწინეს, რომ ჭეშმარიტ მამულ-
 შვილს თავისი ხალხისთვის მასხუ-
 რების მოთხოვნისა არც სამშობ-
 ლოს კადმა დაუნლუნდებდა. სწორედ
 ი. ლორთქიფანიძის განჯაში მძღვა-
 წეობას უნდა უმაღლესს ქართველი
 ერი თავისი ობოლი ზეოსნის - ნიკო-
 ლოს ბარათაშვილის ნეშტის აბღ-
 ლის დაბრუნებას. ამ მხრით ნაკლებმა-
 ყოფილა არც ი. ლორთქიფანიძის
 მძღვაწეობის ვლადიკავკაზური ხანა
 ყოფილა. 1902 წელს მისი თაოსნო-
 ბით დაიარსდა ვლადიკავკაზის ქართ-
 ველთა წვრილი ხეხნის ამხანაგობა,
 რომელიც ხუდ მალე რუსეთის მთელ
 იმპერიაში უმსხვილეს საფინანსო
 დაწესებულებად იქცა. ი. ლორთქიფა-
 ნიძის იმეამინდელ დამსახურებათა
 ნუსხაში იქარ ქართველთათვის ეკ-
 სონიის, ეროვნული თეატრისა და
 ქართველთა შორის წერა-კითხვის გა-
 მაგრცხლებელი საზოგადოების ვლა-
 დიკავკაზის ქართული სკოლის აგეა-
 ამოქმედების მთავეობაც.

დებოდა მის ფინანსურ პრინციპულ
 გადაწყვეტაც.
 1918 წლიდან არე საქართველოში
 დემოკრატიული განწყობების
 აღორძინების პერიოდთან ისინი
 ლორთქიფანიძე პოლიტიკურ მოღვა-
 წეთა შორისაა. ამ დროისთვის იგი
 უკვე ეროვნული საბჭოს წევრია, ეხ
 იგი, ერთ-ერთი ავტორიც საქართვე-
 ლის დამოუკიდებლობისა, რომელიც
 ვეველას გასახარად, დააკურგრეს
 1918 წლის 26 მაისმა. თუმცა 1918-
 21 წლებში ეროვნულ-დემოკრატი-
 ული პარტიის აქტიური წევრისა
 იგი არ მოუწვევებია თავის წევულ-
 ებრივ მრავალმხრივი საზოგადო-
 რივი მძღვაწეობისთვის.
 საქართველოში ბოლშევიზმის გა-
 მარჯვების შემდგომ ქვეყანაში შემ-
 ნილმა ინტელიგენციის დამარჯუნე-
 ლმა გარემოში, ბევრ სხვათა მსგა-
 ხად, სრულიად ნაქატი ი. ლორთქი-
 ფანიძის, როგორც მრავალმხრივი სა-
 ზოგადო მოღვაწისა და ქველმოქმე-
 დის, ენთუზიაზმი. საქმიანობის სფე-
 რითა იმულებითი შეზღუდვის შემ-

იასონ ლორთქიფანიძე

არათულ კულტურას მრავლად მყო-
 ლია ქველმოქმედი მოღვაწე, თავისი
 შედეგითა და გულშემატკივრობით
 არაერთხელ რომ გამოსდგომია საქვე-
 ენო საქმეზე. ბევრი მათგანის შეხასხმე
 საკმაოდ მწირი ცოდნა აქვს ჩვენს სა-
 ზოგადოებრიობას და, მიუ უფრო, ახ-
 აღვაზარდობას. ამ უკანასკნელთა შო-
 რისაა ისინი ლორთქიფანიძე - ცნო-
 ბილი მოღვაწე, იურისტი, ისტორი-
 კოსი, მრავალი ეროვნული საქმის
 წამომწვევები და მონაწილე.

სამშობლოში მოღვაწეობის პირ-
 ველივე წლები ვერ აეწყო ახალგაზ-
 რდა იასონ ლორთქიფანიძისთვის.
 ქართველ მეცნიერთა და ეროვნულ
 მოღვაწეთა წრეში შინაურკაცობამ
 ვაბუკ იურისტს ადგილობრივი ჩინო-
 ვნიკთა შორის არაერთი მტერი შეს-
 ბინა. ამას ლოგიკურად მოჰყვა ის,
 რომ პეტერსბურგის უნივერსიტეტის
 კურსის დამთავრებისთანავე მას საქა-
 რთველოში სამსახური აუკრძალეს და
 ჯერ განჯასა და შემდეგ ვლადიკავ-

1917 წლის თებერვლის პურჟუა-
 ნიუელი რევოლუციის გამარჯვების-
 თანველ სამშობლოში დაბრუნებული
 ი. ლორთქიფანიძე, როგორც იქნა,
 ეღობს თავისი მრავალწლიანი ოც-
 ნების პრაქტიკულ ხორცშესხმას: ცინ-
 ბილ ქართველ მოღვაწეთა და ფინან-
 სისტთა თანადგომითა და ხელშეწყო-
 ბით მან ითავა ამიერკავკასიის ბან-
 კის დაარსება და, ლოგიკურად, და-
 საბამი მისცა იმ დიდ საქველმოქმე-
 დო საქმიანობასაც, რომელიც მთელი
 შემდეგი წლების მანძილზე მიმდინა-
 რებდა ამ ბანკისა და მის საბჭო-
 ში გაერთიანებული ქართველი მე-
 ცნაზების სახელით. გვირგვინი ამ
 დიდო საქველმოქმედო მუშაობისა,
 რა თქმა უნდა, იყო პირველი ქართუ-
 ლი უნივერსიტეტის დაარსებისთვის
 ხელშეწყობა. იმხანად ი. ლორთქი-
 ფანიძე უნივერსიტეტის დამაარსებე-
 ლი კომისიის წევრიც იყო და ბუნე-
 ბრივია, რომ სამკაოდ დიდხანს უს-

დგომ იგი სერიოზულად ჩაუჯდა სა-
 მეცნიერო მუშაობას.
 იასონ ლორთქიფანიძე 40-იანი
 წლების ბოლოს გარდაიცვალა. მაგრამ
 ეს ფაქტი არ აღნიშნულა არც ერთი
 ჟურნალ-გაზეთის ონგეზე. სამაგიერ-
 როდ, მისი მოთხოვნა ცხოვლად და-
 იმასხოვერეს მისმა თანამშრომლებ-
 მა საქართველოს სახელმწიფო მუზე-
 უმში. დიან, იგი ბევრ მის გვერდით
 მომუშავე ინტელიგენტს დამაბახოვრ-
 და, როგორც „ფრიად განათლებული
 ინჰიგირი და დიდი ერუდითიის მქონე
 ჩემი მუშაი“. თუმცა ასევე ბევრმა
 მის გვერდითაც ერთ არავერი იცოდა
 მისი ტაბულადებული წარსული მო-
 ღვაწეობის შესახებ. ახე რომ, თუცა
 ხუდადდენ მასში რაიმე სინათლეს,
 ეს მათ თვალში, უპირველეს ყოვლი-
 სა, მისი დიდი შინაგანი ინტელიგენ-
 ტობის ხინადლე გახლდა და კიდვე
 იმისა, რომ იგი აღალი მათ იყო უმე-
 ხანიშნავესი ქართველი მწერლის ნი-
 კო ლორთქიფანიძისი.

ნათესავნი

კლასიკური პეიზაჟი

მხატვარი ი. კოშტაინი

მ ო თ ხ რ ო ბ ა

ოტიკი ეფუტად ჯიჯგენდა შნიცელს. დანა წამდაუწუმ სხლტებოდა, ხორცის ნაჭერი კი სულ უფრო ღრმად ეფლობოდა კარტოფილის სალათაში. ოტიკის პირდაპირ ვედაც ბიჭი იჯდა. ამ ხალხმა მიიყვანა. იგი იგივე კერძს შეეცქიოდა, რასაც ოტიკი, უხარმარხარ ნაჭრებად ბალთავდა ხორცს და ხარბად იყრიდა ხახვში. მსუქანი პირი-სახე ზღაპრიდან გადმოსულ კაცივჭამის მიუგავდა.

მაკიდის კუთხეში მიყვულ ოტიკს ყურადღებას არავენ აქცევდა. უფროსებს მისთვის არ ეცალათ, უსდნენ სუფრას და მხოლოდ მათთვის გასაკვებ რამეებზე ბაასობდნენ.

უეცრად დანა რბილად შეიჭრა ხორცში და ხმამაღლა გაიღრვილა თუფში. მაგრამ არც ეს შეუშინებია. ეინძე, სერიოდ, ბიჭი მიჩვეული იყო, რომ ყურადღებას არავენ აქცევდა.

ოტიკმა ახლა კიტრის ნაჭრის გადმოღება დააპირა, მაგრამ კიტრი

მოსხლტა და სუფრაზე დაეცა. ოტიკმა პირდაპირ ხელით აიღო იგი, პირში გააქანა და თითები ვაილიკა. მსუქანი ბიჭი მარჯვედ სმარობდა ჩანჯალს და თუმცა არსად არ ეჩქარებოდა, მაინც ელვის სისწრაფით ნთქავდა სალათას. ოტიკი კი ზანტად დეჭავდა მოხარულ სტაფილოს და აქეთ-იქით იფურებოდა.

ბოლო ერთ წელიწადში ამ ოთახმა რამდენჯერმე იცვალა იერი. ზოგი ნივით ქრებოდა, სხვები ადგილს იცვლიდნენ, ერთი კუთხიდან მეორეში გადაადგილდებოდნენ, ხან ერთ კედელთან იდგნენ, ხან შეორეთთან.

ოტიკს გაახსენდა, რომ ავერ იქ, სქელი ბიჭის უკან, ოდესღაც პიანინო იდგა. იგი მაშამ წაიღო. ხანდახან იმ პიანინოზე მამა უკრავდა ზოლმე. მამა მაღალი, გამბარა და სერიოზული კაცი იყო, სიმღერებს კი მზარულს უკრავდა.

იმ დღეს თოვდა. ოტიკი სარწველა საცობელში იყო ვადაწლიანი, ქანალი და თან ძველ კალენდარს ათვალიერებდა. ოთახში თბილად, პაიეში სახალწლო ნიძვის ხის სერნელი ტრიალებდა. ოთახში მამა შემოვიდა. პალტო ეცვა. ადრე პალტო-

გაუბრელი არახვებით არ შემოვიღოდა. პალტოზე ფიფქები ანუ შემოღობა მამის დედა შემოქვეა და კარნი მიხვდა.

— ესე იგი... — დიწყო მან.
— პიანინო, ის პატარა კარდა და სარწველა საცობელი — თქვა მამამ.
— არა, სარწვევლის არ გაგატარ.
— რატომ?
— იმიტომ, — მოუკრა დედამ — თუ გინდა, ბენიამუნის ფეხებმორყეული საცობელი წაიღე.
— რა შავარი ხარ! — ჩაახველა მამამ.

— არაფერი გვოფნის, არაფერი გაქმეოფილებს, არა? ყოველთვის მეტი გინდა!

— რომ იცოდე, მე სულ მცირედით ვქმეოფილდები, — არ დაეთანხმა მამამ. — კარგი, სადაც არის მოვლენ. თუ ამ კარადაში შენი ნივთები დარჩანა...

— ნუ წუხხარ, უკვე გამოვთავისუფლდი. ისე რომ, ახლა, კარადა ჩემსათვის გამოცარიელებულია, თუმცა შენ მამს ვერ გაივები...

მამა კარადას მოსცილდა, შემოხორუნდა და ოტიკს მოჰკრა თვალი.

— გამარჯობა, მამა! — დღეი კაცის კილოზე მიესალმა ბიჭი.

— გაგიმარჯოს, — დახნულად უპასუხა მამამ და ფანჯრისკენ წაიღო. მოუთმინდა ელოდა სატყირალი მანქანის გამოჩენას, ის კი იგვიანებდა. გარეთ ქარბუქი ბობოქრობდა.

— იმედია, მანქანას ბრებუნებთ ექება? — ჰკითხა დედამ.

— ექნება, მაგრამ ამას მიმეწველონ არა აქვს. პალტოს გაიხზი, თორემ თქვენთან ძალიან ცხლავა.

— ჰო, როგორც ყოველთვის, — მრავალმანშენივინდა შენიშნა დედამ. მამამ სველი პალტო გაიხზა და დერეფანში გაატანა. მთელი ეს ხანა დედა გულხვლადკრეფილი იდგა.

— ჰო, კინაღამ დამაიფწვლა, — მამამ აჯიბრიდან მოკეცილი ჭკალდი ამოიღო და დედას გაუწოდა. ქალი არ განბრუნდა, ისევე ისე გულხვლადკრეფილი უყურებდა მამას, მაშინ მამამ ფურცელი მაკიდაზე დადო.

— აი, აქ მთავარი ხელი და საქმეც ლითავდება.

— ჰო, არა?

მამამ მხრები აიჩნა, ფანჯარასთან მივილა და ქარბუქს გახედა.

— შიღი, მამა, იქნავე, — შესთავაზა ოტიკმა და სარწეველზე მიუთითა.

მამას ხმა არ ამოუღია.

— ვერ უპასუხებ ბავშვს? — აღეღლა დედა.

— რა იყო?

— რა იყო და ბავშვს უპასუხებ-მეთი, — მკვახედ გაუმოწრა დედამ.

— რატომ? — გაუკვირდა მამას და უცებ გახარბულმა შესძახა:

— მადლობა დღმერთს, მოვიდნენ! — მე ყოველთვის მაღიზიანებდა ის ამბავი, რომ შენ ასეთი საქმიანი კაცი ხარ. საზიზღრობამდე საქმიანი.

— ნუ დაიწყე ახლა! — ხელი აიჭნია მამამ.

— დიახ, საზიზღრად საქმიანი, — გაიმეორა დედამ და საჩვენებელი თითის ფრჩხილი გაპტკრა ქაღალდს. ქაღალდი მაკადასე გასრიალდა და ფარფატი, დაეშვა ხალიჩაზე.

— რა სანაქებოდ იქცევი! — შენიშნა მამამ.

— ალბათ, მოგვსენება, რომ მთელი შვიდი წელი ვეგმსახურებ ერთ ვინებს და შვიდ წელიწადში ჩემისთანა ჩერტივით ადამიანიც კი ისწავლიდა რადიკს.

ოტიკს რაღაც არ ახსოვდა, რომ დედა ვინმეს მომსახურებოდა, იგი ქალაქის გარეუბანში, ქარხანაში მუშაობდა, მაგრამ, როგორც თვითონ ამბობდა, ჰანჭავაქს კი არ აკეთებდა, არამედ წურდა და ანჯარაშობდა, სწორედ ისე, როგორც სკოლაში.

— შენი პირით ვიღაც სხვა მეტყველებს, — განაცხადა მამამ.

— არა, ნამდვილად ასე უცნაურად მხოლოდ უფროსები ლაპარაკობენ, როგორ შეიძლება დედას მაგვირად სხვა ვინმე ლაპარაკობდეს, როცა დედა თვითონ ლაპარაკობს — გაუკვირდა ოტიკს.

— შენ კი ამ ქალბატონის სიტყვებს იმეორებ, დიახ, ამ ქალბატონის, — მიუჭრა დედამ.

ამ დროს კარზე დარტყეს. დედა კარის გახალხებ წაივია და ცოტა ხანში ორ კომბინეზონიან მამაკაცს შემოეძღვა. მამამ კაცებს პიანინოზე

ანიშნა, შერე თვითონაც გააქვია მათ და ისე იქცეოდა, თითქოს თვითონაც ეხმარებოდა.

— რა მძიმეა, — ჩაიბურტყუნეს მუშემა, ერთი მათგანი კი გავიდა და კიდევ ერთი კაცი მოიყვანა. პიანინო წაიღეს, მის ნაცვლად დარჩა ხევე დანია თუმცა კი საინტერესო ცარიელი ადგილი. ოტიკი წამოიდა და იმ იდუმალი სიცარიელის დათვალიერება დაიწყო. მტერის ქელეშში მინის ბურთული აღმოაჩინა, რომელსაც აგერ უპეე ერთი თვე იყო, ამაოდ ეძებდა.

— ნახე, ღე, ის ბურთული, — მიიზიანა დედასთან.

— მიმეშვი, — მოიცალა დედამ. ის ისევე გულხელდაკრეფილი იდგა, თითქოს ემზინა, არაფერს შეეეხო და არ გავისვარო.

მამაკაცები კარადის წასაღებად მიბრუნდნენ:

— გეთყავ, ფრთხილად, მინები არ გატყდეს! — ფორიაქობდა მამა. მტვირთავებმა ახლა კარადა წაიღეს და კიდევ ერთი ცარიელი ადგილი დატოვეს. ეს სიცარიელი უფრო პატარა და მზიარული იყო, რადგან პატარა კარადა ორი წიგნის კარადის შუა იდგა. ოტიკმა გაიფიქრა, დედა საწოლის გადასაფარებელს რომ მომცემდეს, კარადებს შუა გადავკვივო და მშვენიერ კარავი გამოვლი. უნდა თავისი ჩანაფიქრი დედასთვის გაეზიარებინა, მაგრამ დედა სავარძელს მიმტერებოდა, უცნაური თაღლები ჰქონდა, მეტი სავარძელში ჩაეშვა. მამა და მტვირთავები დაბრუნდნენ და თავზე დაადგნენ დედას.

— და აი, ეს საჩვენებელი სავარძელიც — უთხრა მამამ მუშებს, მაგრამ დედა არ განმრეულა.

— ხომ არ გინდა, შენიანად გავიტანოთ სავარძელი? — ჰკითხა მამამ.

— არ მოკვცე! — ჩაიჩურჩულა დედამ.

— რას ჰქვია არ მომცე! — შესძახა მამამ — ახლავე გაიტანეთ ეს სავარძელი, ახლავე-მეთი.

მაგრამ მუშები ფეხს არ იცვლადნენ, გეგონებოდა დედამ მოაჯაროვა.

ოტიკს გული ყელში მიეხვიანა, ანაზღად იგრძნო, როგორი დიდი გული

და პატარა ყელი ჰქონია.

— კარგი, — თქვა მამამ, საჩვენებელი კოლოფი ამოიღო და მუშებს მისთვისაც. იმათ გააბოღდეს მამამ კი გაღიბებდა სცადა, რა გვენაღებდა, დრო გვაქვს.

— მეცო, — მიუწო დედამ და ისე გაიცინა, როგორც სხვა დროს არ გაიცინა.

— ეკ, წავედით, — თქვა ბოლოს მამამ და დედასა და სავარძელს ზურგი შეუქცია. — ამ ძველმანის გულსთვის აურხაურს ხომ არ აუტეხავ?

მამა და კაცები წაივინდნენ. ქუჩაში მანქანა არახიანდა. ოტიკმა ფანჯარაში გაიხედა. ქარბუქი ისევ მშინჯარედა, მანქანა კი აღარ ჩანდა. დედა წამოდგა, ერთხანს ასე იდგა და სავარძლის სახელურს ხელს უსვამდა.

ახლა კი საჩვენებელიც და ბებია სავარძელიც გვერდით ოთახში გაიტანეს, გვერდით მაგიდასა და სკამებისათვის ადგილი უნდა მოეცალათ. ოტიკმა სკამებზე გადაიხედა, ათი იყო — ექვსი მეზობლებს სთხოვეს. მათ სკამებსა და ამ უცხოებს ერთმანეთის არ ემსილათ. ეს უმაღ კეთილად კაცს თვალში. მათა საუთარი სკამები რადიკანარად ენაღებდნენ მეზობლებსას. ეტყობა, იმ სკამებს, თავის მხრივ, საუთარი დატვირთული ფეხების რცხვლიათ. სკამების შუათავსებლობა დედამაც შენიშნა და ახლა თავის დებთან ერთად წრავალებდა, სკამებს ადგოს უნაცვლებდა, მაგრამ არაფერი გამოიდიოდა.

— ელასტა! — დედა გაადრუნია, ასე იცოდა ხოლმე, როცა რაიმეზე უფიქრობდა. — არ მოწინის ეს სკამები და რა უქნა.

— მაგდა! — გაწერა დედა ელასტა — სკამები სილამაზისთვის კი არა, დისაღლიდად არის მოტანილი.

სუფრის გასაშლელად და ავეჯის გადასაადგილებლად ის კაცი მოვიდა, რომელთანაც დედას უნდა ექორწინა. იგი ლაპარაკობდა და თან ხელისთითებს აზრებად.

— სამინელი შემოდგომამა დაგვიძლიათ, რომ ვაითოვდება.

ოტიკს ქარბუქი გაახსენდა, მაშინ რომ ბოპოტობდა, როცა მამამ პიანინოს და კარადა წაიღო. ახლა ის უკ-

ვე ცხრა მთას იქით იქნება — გაიფიქრა მან.

— რაო, ოტუმ, — მიმართა ძიამ, — ვიპოვოთ?!

ოტიკისთვის არავის მიუმართავს ასე. ოტიკი და ოტუმი ისევე უცხოები იყვნენ ერთმანეთისთვის, ისევე არ ესადაგებოდნენ ერთი მეორეს, როგორც მათი ოჯახის სკამები და მეზობლებსა.

ბიჭი მოიღუმა.

— ყველაფერი რიგზეა, ყველაფერი — ხალისიანად შესძახა ძიამ.

ეს კაცი მამასავით მაღალი არ იყო, სამაგიეროდ მასზე უფრო მსუქანი იყო. მას ქალღლის კაცუნების გამო-

ჭრა ეხერხებოდა. სულ პატარა კვადრატად მოეკავა და გახუტოს, მერე მაკრატელს აამუშავებდა და ხელიხელჩაიკლებული კაცუნების გრძელი ჯაჭვი გამოდიოდა. სხვა რამერუშეების გაკეთება ემარჯვეოდა. დიდს „ჩემო მამაღვინას“ ეძახდა, მხრებზე ხელს ხევედა და თმებზე ვეფერებოდა. დედა კი ყოველთავე ამის ნებას აძლევდა.

და აი, ახლა ამ სკამებზე სტუმრე-

ბი ჩამორიგებულან, სუფრის თავში დედა და ის კაცი სხედან, რომელთანაც დედად უნდა ექორწინოს და ამას ქორწილი ჰქვია. უფროსები ღვინოს და ლულს მიირთმევენ და რაღაც სისულელეებს ლაპარაკობენ.

მსუქანმა ბიჭმა კარტოფილის სალათის ჭამა მოამთავრა, სკამის ზურგზე გადაწვა და თითქოს გაქეპვალა.

— ოტიკი! — დაუმახა დედამ, — მიდი, პეპინებს ეთამაშე!

— გარეთ წვიმს! — უპასუხა ოტიკმა. გარეთ მართლაც წვიმდა და ეს იმედს აძლევდა მას.

— მაშინ გვერდით ოთახში ითამაშეთ! — ხელთი ანაშნა დედამ. მეტი რა გაზა იყო, უფროსებს ყოველთვის თავისი გააქვთ.

მსუქანი ბიჭი უკმაყოფილოდ წამოიდეგა ფეხებდაგრებილი სკამიდან და ზღაპრით გაჰყვა ოტიკს გვერდით ოთახში.

— ეს როგორი ოთახია?! — ამრეზით ჩაილაპარაკა სქელმა პეპინეკმა, როგორც კი ოთახის კარი მიიხურა. გვერდითი ოთახი სულ ახლახან იქცა ოთახად. ადრე აქ საუკუნაო იყო. დედამ, რომელიც სულ რაღაცებს იგონებს, საუკუნაო, საპაპანოს გვერდით რომ იყო, სამზარეულოდ გადააკეთა, სულ ახლახან კი ოთახად აქციეს. მისი დანიშნულება ჯერაც გაურკვეველი იყო. ამჟამად იგი მიტოვებული იყო და უცდიდა, როდის მიხედავდნენ.

— ძალიანაც მშვენიერი ოთახია! — გამომწყვეად მიუგო ოტიკმა და ოთახში მოათვალიერა. კედლებთან სხვადასხვა ავეჯი და ნივთები აზორბილიყო, ფანჯრისთან სარწმუნო იდგა, წიგნებითა და ქაღალდებით სავსე ყუთზე ცივა იყო აყუდებული. ყვეილეების ხის სადგარზე ქოთნის ნაცვლად თაბაშირის რქიანი სატირის ფიგურა დედგაო, სატირი თაბაშირისავე ჯირბე იდგა და სალამურზე უკრავდა, უფრო სწორედ, სალამურის ნახევარზე, იმიტომ რომ სალამურია და რქებიც მომტვრეული ჰქონდა.

სქელი ბიჭი სარწმუნოში გამოიჭმია, იჯდა თავზედურად გადათხლავული და ნელ-ნელა ირწყობდა.

— შენ რა, ქანაობა არ იცი? — ჰკითხა ოტიკმა.

— ვიცი, მაგრამ მეზარებო, — უპასუხა პეპინეკმა.

ოტიკი ბებიას ხაერბეძემს მივლიდა. ფანჯრის მიღმა წვიმა ისხა ურობდა. სახლი ერთსართულიანი იყო, ბურუსში ბალი ილანდებოდა, ხეებქვეშ კი მუქ ლაქებად მოჩანდა ჩამოცვენილი ფოთლები, როგორც ხილვაფა ტკბელ დევზელზე — გაიფიქრა ოტიკმა.

— თქვენი აქ ავეჯიც კი არა გქონიათ! — შენიშნა სტუმარმა.

— გვაქვს, მაგრამ ჩვენი ავეჯი მამასთანაა. მამამ ზოგი ნივთი წაიღო.

— გასაგებია. — მსუქანმა ბიჭმა სარწმუნოა აქანაო.

— რა არის გასაგები? — ეჭვით ეკითხა ოტიკმა.

— არაფერი, — საკარძლის რწყევით უპასუხა პეპინეკმა. წამით იყურა და განავრძო — ისე, დედაშენს ლაძაზი მკერდი აქვს.

ოტიკი ფანჯრისკენ იყო მიბრუნებული და წვიმას უყურებდა. უცბად იგრძნო, როგორც აენთა და წამოჰპრახუნდა. ერთბაშად უცნაური ზიზღი იგრძნო. მისთვის დედა ყოველთვის იყო ხელები და თმები, ტუჩები და თვალბედა და კიდევ საშინაო ფანჯრები დღერფანში — ამ ფანჯრებით ხედებოდა ხოლმე ოტიკი, მოსული იყო თუ არა დედა სამსახურიდან.

— დედაშენი... — დაიპარა ვაგრძელმა პეპინეკმა, მაგრამ ოტიკმა ევლარ მოითმინა და შეჰყვირა:

— მოკეტე!

— შენ რა, სულელი ხარ?! — ხანტად ჰკითხა სტუმარმა ბიჭმა. მისმა აუღულეებელმა ტონმა წონასწორობა დააკარგინა ოტიკს.

— რომ იცოლე, შენ სულ არა ხარ ბიძაჩემის დირსი — ჩაიბურტყუნა პეპინეკმა, — ბიძაჩემი ექსტრაკლასის კაცია...

— სულ არა მჭირდება მე ბიძაშენი — იყვირა ოტიკმა.

— შეიძლება შენ არა გვინდობდე, სამაგიეროდ დედაშენს...

— მოკეტე! — იღრიალა ოტიკმა, — შენ... შენ...

— მაი, მაი, უფრო აუწიე ხმას, ყველა აქ შემოვიარდება — ჩაიცივნა პეპინეკმა.

კინე
თეატრი
დღევანდელი

ნიკა ლომოვსკი

აეციხთხავდით „ეინვასა და პატარა მოწაფეს“ და ბოლო სტროფს რომ მივადწევდით, „მირბის პატარა, — მირბის და აგერ, სკოლის ფანჯარა ცეცხლის შუქითა!“ მაშინდა ამოვისუნთქავდით შევბოთ, მაშინდა მოვიწმინდავდით ცრემლს. გვიხარდა, ბოროტმა ყინვამ რომ ვერ შეაშინა პატარა მოწაფე, ვერ გადააფიქრებინა სკოლაში წასვლა. მერე და მერე კი მივხვდით, რომ ეს ლექსი ნატიფი პოეზიის ნიმუშს სულაც არ წარმოადგენს, მაგრამ ისიც ვიგრძენით, რომ მისი შეუღარებელი ხიბლი უშუალოდ, გულწრფელობაში და უბრალოებაშია. სწორედ ეს ნიშნები ახასიათებს ნიკო ლომოურის სხვა ნაწარმოებებსაც — მოთხრობებს, ლექსებს, პუბლიცისტურ წერილებს.

თავისი ნაწარმოებებივით უშუალო, უბრალო, გულალოლი და კეთილი იყო თავად ნიკო ლომოურიც. იგი დაიბადა 1852 წლის 19 თებერვალს, შუა ქართლის პატარა, ლამაზ სოფელ არბოში, რომლის განუყოფრებელი სურნელი მწერლის ყველა თხზულებაში იგრძნობა. ბავშვობის საუკეთესო წლებიც აქ გაატარა, თავის კბილა გლეხის კოგონაპიჭობთან თამაშსა, სიმღერასა თუ შაირობასში. წერა-კითხვა სოფლის დიკავანა ასწავლა, უკვე მონიტული კი, რვა წლი-

სა, მამამ ვიღობი ჩამოიყვანა და სასულიერო სასწავლებელში მიიბარა. ცოტა ხანის უფროსმა მამამ, რომელიც თბილისის სასულიერო სასწავლებლის მასწავლებელი იყო. თავისთან გადაიყვანა ნიკო და იქ გააგრძელებინა სწავლა. აქ გამეფებული უკნური რეჟიმის წყევლაში ქართველ ბავშვებს მუდმივ მოციმციმე ვარსკვლავად გვეუღებოდათ საყვარელი მასწავლებელი, რომელმაც მრავალი მათგანი დააკავალიანა და სამშობლოს სამსახურისთვის მზადება ჩააგონა პატარაობიდანვე. მათ რიცხვში იყო ნიკო ლომოურიც, რომელსაც მუდამ, მთელი თავისი სიცოცხლის მანძილზე ევეულებოდა იაკობი უფროს მეგ-

ობრად და დამრიგებლად. სასწავლებლის დამთავრების შემდეგ ყმაწვილი ნიკო თბილისის სასულიერო სემინარიაში სწავლობდა, სხადც იგივე ყოველდღე ქართულის დამორგუნველი რეჟიმის სუფევდა. სწორედ სემინარიაში სწავლის პერიოდში გზიარა იგი ხალხოსნერ იდეებს, რომელთა ვაგლენა მთელ მის შემოქმედებას ეტყობა. სემინარიის კურსდამთავრებულმა სწავლას მოწყურებულმა ჭაბუკმა კიევის გამგზავრება გადაწყვიტა უმაღლესი განათლების მისაღებად. ბავშვთა ექიმობა ჰქონდა განზრახული, მაგრამ ლათინურისა და ბერძნულის უცოდინრობამ შეუშალა ხელი და ბოლოს სასულიერო აკადემიის ისტორიის ფაკულტეტზე ჩაირიცხა. ნიკო ბევრს კითხულობდა, იძენდა და იღრმავებდა ცოდნას, მასწავლებლობისთვის ემზადებოდა. გამორჩეული სულიერი სისამქტაისა და მაღალი ზნეობრიობის წყალობით იგი საყოველთაო სიყვარულითა და პატივისცემით სარგებლობდა სტუდენტობა წრეში. ქართველი ახალგაზრდობა ხომ მუდამ ფუტკარივით ირეოდა ხომ გარემო. და ამ გუნდში დავით კლდიაშვილიც ერთა, რომელსაც მშობლიური ქართული დავიწყებოდა და გადავარცხადა დამუქრებოდა. სწორედ ნიკო ლომოური გამოუჩინდა შემდეგ ქართულის შესწავლის საქმეში მომა-

კალ დაღ მწერალს, სულ ქართულად ელაპარაკებოდა, უკეთილად ქართულ მოთხრობებსა თუ ლექსებს, უმარუვებდა ქართულ ჟურნალ-გაზეთებს, სამწერლო ასპარეზოსკენაც ხომ მანვე უბიძგა. კიევეში ყოფნის დროს დაწერა ნიკო ლომოურმა პირველი მოთხრობა „ლილი“, რომელიც 1879 წელს „ივერიის“ მეოთხე ნომერში დაიბეჭდა „ლევან ცაგელის“ ფსევდონიმით. იმ მაღალმა შეფასებამ, რომელიც ილია ჭავჭავაძემ და იაკობ გოგვაშვილმა მისცეს ამ მოთხრობას, საბოლოოდ გადაწყვეტილენ ნიკოს მწერლობისთვის მოეყვანა ხელი. „ალს“ მეორე საბავშვო მოთხრობა მოჰყვა — „კაჯანა“ (ჟურნალი წყარო“ № 1, 1881 წ.). გამოჩნდა „ფოველის მხრიდან“ („მოამბე“, 1900), „ბერუა ქრისტესაშვილი“. სოფელ არბოში დაწერა კიდევ ერთი მშვენიერი საბავშვო მოთხრობა „პაწია მეგობრები“. აი, რა მიწერა ნიკო ლომოურიც ამ მოთხრობის შესახებ ცნობილმა ლიტერატორმა და საზოგადო მოღვაწემ იაკობაძემ: „დიდად პატივცემული მასწავლებელი ნიკო! დღეს, 1906 წლის 3 იანვსს, დამის სამ საათზე, დღის სიხალადი გეზობრტეხული, კუნძულის ვეგდე ჩემს საწერ მაგიდასთან და ნერვულად მძლივსა ვესუნთქავდი. თავი მტკიოდა, გული მიფრიალებდა... შორიდან მოისმოდა თოფის სროლის ხმა და ეს უფრო სასოწარკვეთილებაში მაგადებდა. ოხ, ეს ბოროტი ხალხი თუ, ამდენი უსამართლობა. ნეტა როდის მივლება ბოლო-მოქვით ამ უკეთეს ცხოვრებას! გამწარებვით წამოვიძახე და მაგიდაზე დალაგებულ წიგნში ძიარ ჩამოვეყარე. აკრფის დროს ხელში შემტრა „ნაკადლის“ ნომერი. წაკითხვის გუნებაზე არ ვიყავი, მთავრამ მანვე გადავმაღლე და თქვენი მოთხრობა „პაწია მეგობრები“ რომ

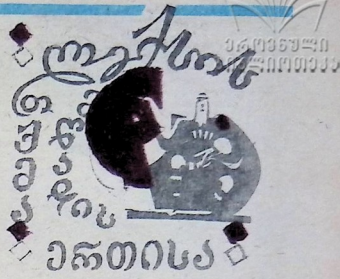
თავფარაბნელი
შაბაძი

თავფარაბნელი შაბაძე
ახსინიას ქალაქ პეტრობოლში,
ზღვა ქონდა წინადა საჯარო,
გასკლას შიგ არა ხარობდა.
ქალი ანთებდა სანთელსა,
სანთელი კვლამტარობდა.
ერთი ავსული ბუბერი
ვაკისთვის ავსა ლამობდა,
სარკმელზე ანთებულ სანთელს
აჭრობდა, აპეზარობდა,
თან ამას ეუხნებოდა:
„— წინადაც ევა გვეჭრობდა“.
ვაგი მიანგრევს ტალღებსა,
გულ-მკერდი არა ჩქამობდა,
ცალხელით დღობდა მიმჭებს,
ცალხელით ნიაჭქარობდა.
ზღვის ვალმა ერთი სანთელი
გამოდმა კვლამტარობდა.
ღამე ჩამოდგა წყვედილი,
უკუნს რამეხა პეტრობოლში,
ტალღა ტალღაზე ნაცემი

ვაკის ჩანთქმასა ლამობდა.
დაპკარა ფონი, შეშვირდა,
მორევი ბობოქარობდა...
გაოენდა დღია ლამასი,
კეკლეუცის თვალებს პეტრობოლში.
წყალსა დაეხროს შაბაძე,
ახსინის პირას ქანობდა,
წითელი მთვის პერანგი
ზევიდან დაჟვარფარობდა.
ღემს დასჯდომოდა ზედ ორბი,
გულს უგლეჯავდა, ხარობდა.

სმზაბის
მინდი

სოფლის მინდი კვდებოდა,
მწე წითლდებოდა, ცხრებოდა,
ცა შვიქდა, მიწა გრგვინავდა,
სული გვიანა მსდებოდა,
ჩამოდოდა მასკვლაგი,
მთავარეც უკუღმა დგებოდა.
ქორ-შავარდენი, არწივი
სუ შხრებით იხოებოდა.

მადლის შუიხის ნადირი
ხატრიალად ეშაღებოდა,
ცხენი იმინი ტიალი,
ღურჯა ტოტზედა დგებოდა,
ცოლი იმინი პეჩავი,
სულ შავად იხოებოდა,
დვდა იმინი საბრალო,
ტრირის აღარა მსდებოდა,
მამა იმინი, საბრალო,
თმა-წყვერით იხოებოდა.

დავინახე, ძალაუნებურად კითხვა და-
ვიწყე. გერ რიგანად არა მესმოდა
რა, მაგრამ კითხვის პროცესმა დამ-
ამშვიდა, გამამხნევა და ბოლოს ცრე-
მლიც კი მომწყვეტა პატარა ბაბუკას
აღამინიანმა, გულკეთილიობამ. ვასკ-
დენ გულზე მტარავლები და აკვა-
ცები! ქვეყანა ერთხელაც არის გა-
ხიარტეს, როდესაც სოფელს ისე-
გი ადამიანები ეხრდებიან, როგორ-
იც არიან ბაბუკა და სხვა მისი და-
მძანი. დე, დროებით იხითხითოს
სიყვარულს, ოდესმე მაინც ბოლოს მო-
უღებს მას ის უძლეველი სიკეთე,
რომლისკენაც მიისწრაფვის პატიო-
სანი ადამიანის მთელი არსება!
თქვენც იმათ რიცხვში ხართ, რომე-
ლთაც უძღვნი თქვენი მოთხრობის
უკანასკნელ სტრიქონებს.

გმაღლობ, ჩემო მასწავლებლო,
იმ სიამოვნებისთვის, რომელიც ამ
მოთხრობით მაგრძნობინეთ... ახლა
ერთ თქვენთან ვიყო, ხატკითვ გემო-
სწავლით მაგ გადამტკიცეო შუბლსა
და ქალარა წვერებზე... ერთხელ კი-
დეც გამაღობთ... კიკუროსოს ღმერ-
თმა კაღამი და ენამჭკვრობა“.

მთელი ეს ხანი ნიკო ლომოური
მასწავლებლობდა კიდევ. ყველგან,
სადაც კი ასწავლიდა, — თბილისისა
სათავდაზნაურო სკოლა იქნებოდა,
გორის ქალთა პროცინანია თუ გო-
რის საოსტავო სემინარია, — თავისი
თეთრი სულის შუქით ყოველთვის
აცისკროვებდა ყმაწვილთა ცხოვრე-
ბას. ცოდნას ხომ აძლევდა და აძლე-
და, მამულიშვილობის წმინდა გრძე-
ნობასაც უღვებებდა, ყოველი ხერ-
ხით ებრძოდა ცარიზმის საგანმანა-
ილებო პოლიტიკას, ქართველი ყმა-
წვილობის არსებობას რომ ისახავდა
ინანდ. „არ მომკვდარა, მხოლოდ
სძინავს“ — იწინამუნებდა თავის მო-
წაფებებს მუდმივ ბრძოლებში მო-
ღლილ საქართველოზე და უსათუოდ
დასძინდა, ჩვენი სამშობლო გამოი-
ძებებს, ისევ აღორძინდება და მთელ
მსოფლიოს დაანახებებს თავის. სულ
ბავშვებში ტრიალებდა, მათ ზრდდა
ჭეშმარიტ მამულიშვილებად, მათ
ამოღებრება ცოდნით, მათ უფუჭებ-
და სულს. სიამოვნებით წერდა ბავშ-
ვეობისთვის, რადგანაც სწორედ მა-
თში ხედავდა საქართველოს მომავალ

და მოზონებს და უნდოდა ყოველმხრივ
მომზადებულ თათბას ჩაებრუნინა მა-
ნი ბედი, უნდოდა, სამშობლოს მი-
მულს ღირსეული გუთნის დედა გამ-
ოსჩნოდა“.

მოულოდნელმა ავადმყოფობამ სა-
მუდამოდ ჩამოაშორა თავის საყვა-
რელ საქმიანობას. 1915 წლის 5 თე-
ბერვალი იდგა. იმ საბედისწერო, თო-
ვლცყაბან უფმურ დღეს გორის სად-
გურს მაძით მოსილი მატარებელი
შოდაცა. იმ მატარებლით ქართველი
ხალხი დიდი აკაკის ნემსზე მოასვენე-
ბდა თბილისს. ნიკო ლომოურიმა გა-
მოსათხოვარი სიტყვა წარმოთქვა
მიტინგზე, ცხარე ცრემლი დადარქ-
ვია სასიქადლო მკოსნის ცხებდარს.
შინ დაბრუნებულს კი მაღალი სიცხე
მისცა. ჩაწვა და ჩაწვა. კვლარ გამო-
ბრუნდა და თუმცა თითქოს სასიკე-
დნოდა არაფერი სჭირდა, აღრან გა-
ზაფხულზე, 17 აპრილს გარდაიცვალა.
1935 წლამდე ნიკო ლომოური გო-
რის წმინდა სამების ეკლესიის ვალა-
ვანში განისვენებდა, მერე კი ქალა-
ქის ბაღში გადაასვენეს.

ველოსიპედების კვაზანა

ამჟამად მოლდოვაში 14 მილიონი ველოსიპედი — ორჯერ მეტი, ვიდრე 1971 წელს. ბოლანდების 10 % კი სპორტიველოსიპედი ჰყავს. 10 % კი — სამკურნალოდ და კერძო 8650000 ველოსიპედები გამოდის.

ქალაქი... მინერსბანს

ნავაქში დასარულეს ცენტრი, რომელზედაც ცხოვრობს, რომ დეფიციტური ქალაქი და სპორტივი ქსოვილის დასაწარმოებლად შეიქმნა კინჯირის ბუკეჯანი დარსი გა-მყოფენება. მინერსბანსში კინჯირის უპირატესო ბარდების ასახვისებლად უკვე გადიოდა არაბეთული ნაბიჭები.

მისი მუხლი უფრო დიდია

აღსაქმელი არააში ყველაზე სოლიდური, მდიდარი, გავლენი და ძლიერი მამაკაცად ითვლება ის, ვისაც ყველაზე დიდი მუცელი აქვს. მაღარშიცაა მოპაბედ ავანგა ტრადიციულ კონკურსში ექვს მემკვიდრე ჯერს. ყველაზე მეტად ამისი გამარჯვებით მისი პატარა ვაჟი შეიქმნა კმაყოფილი, რომელიც მშვენივრად მოგზაურებს მამიკოს რბილ, ხაიმედო და უპირატესი მუცელზე ჩამო-ჭდება.

იმედ პირის ამოშობის შესახებ

წავსრულებულია (იუგოსლავია) ინჟინერ-მე-ნებელმა დარცემირი ჭურჭრებისა ბაზის კომ-ქის გადარჩენის ოპერისას თავისი პროექტი წარუდგინა. მისი პრინციპი, კომპლექსური შედეგ მხარე არბატურითა და ბეტონით უნდა გამოვლდეს ის, რომ გარდაცემი შეუპოვებელი დარ-ჩეს, საშუალო სიკაბად იადე დაჭდება და რაც შეიძლება, ახსოვნივრად გაშვრებულია პირის კომპლექსი ძლიერი მინერსბანსად უნდა გაყოფილს.

დაიხილეთ ფაქტობრივი...

დიდ ქალაქებში აღმოაჩენია მულამ ჩქარობენ და სწორად წითელ ნიწარშიც კვეთენ ქუჩას. აპირისი ატორისებრიც კმა-ლი შექმნილი გამოიყენა: იგი გადამსახველებს ტრატურის განსწორებ უწყობს მამ-ყვება. ფსიქოლოგების პრინციპი, ინივიტი ვი-და ქვეყნად მონასრულითა მიერ წითელი, ხაზის გადკვეთის შემოხვევები.

ანანასის პასული თიხისებრი

ანანასი ყველასათვის ცნობილია თავისი არარეველურებით გემოთი, სიტყვითი და არაშობით.

სულ ახლახანს კი მის ფოტოებში აბრე-შუმზე 4-ჯერ უფრო წერტილი მიეკი ავმო-აჩინეს.

იაპონურმა ფირმა „კანეკომ“ ანანასის ბო-ქოსხანე ქსოვილი დაწარმოა. ამისათვის ფო-ტოებს საგანგებო ზეოში აღმოებენ (რომელ-ში? — ეს კი ფირმის საიდუმლოება). ქსო-ვილი მეტრად უფრო მაკრავია, ვიდრე აბრეშუმისა, მაგრამ გატელებით უფრო გამ-ძლიერა.

ბერძენული ღვინო

ცნობილი ინგლისური ანეკდოტის მიხედ-ვით, ინგლისური გავრცელების გავრცე-ლია — სავაჭროსა სამის წლის განმავლობა-ში იგი გაკრიკო და მოაწერა კოვდელიუ-რად. უნიკალური ღვინის შექმნას, რე-მელოდ 1780 წელს გააშენეს ინგლისის ერთ-ერთ სავაჭროში, 1770 წელზე მეტი დასტო-და. განიხილეს რეკონსტრუქციის წინაშე შე-ტანილია, როგორც მხოლოდოთი იველაზე დიდი დიბე. მისი სიმაღლე 11 მეტრია, სიგანე — 4,5, სიგრივ — 155 მეტრი.

პროექტი შეადგინა, ეს იდეა სულს ამ-ბრის აბსტრაქტულია: მერ ერთი, ქვეყანაში დაწარმოდა მტარდება. შეურყეველი დაწარმოდა, ხავედ მრავალჯერ შექმნილია ტბა. მიწა კი ძვირია, ეს პრობლემის ავე-ლაზე ცემონობითა გადაწყვეტა.

ველმარკეტული პროდუქციის

სინავთის ცენტრში რომოტ — პოლიტიკ-ლის სახით ახლა ცნობილი საურო განცხ-და მის მდინარეში რ მწვერვალ ჩამოვლილი წარწერების დღეობა მინერსბანს, თუ ხელ შეხებოვს მუხუდებზე, კინოფილმ-ები, ატორანები, ავიაპრობები და სხვა. მუხუდების ზედა ზიხზე მოთავსებულა ოთხი დღეობის საშუალებით კი ქვეყნის სასარგებლო ვნა შედგება აპირითა ინ-გლისური, იაპონური, ჩინური ან მალაიზი-ური.

ველმარკეტული პროდუქციის

ჩემბერ-სლოვაკეთის სკოლებში იშვიათად თუ ნახავთ წვე დაფხას და ცარხს. ისინი შეცვალა ფირმა „კოსი-ინონის“ სპეციალურ-ია ფლომანტრამა და პლანტაციის, მინის ან ემალის დაფხა, რომელზეც წარწერა სწრა-ფად შრება და იშლება.

ქარბული წვიმის შემდეგ

აგრესიულმა მეცნიერ-სინოპოლოგმა და ქარბულების ექსპერტმა ულიამ გრემი აღ-მოაჩინა, რომ აგრესიული დასაწყვეული ქა-რბულები უფრო მავლებლს, როცა დასა-წყვეტი აგრესიული წვიმის რაოდენობა ნორმის აღმეტება.

გრემის თეორიის თანახმად, სასაბო მო-სული წვიმები ატმოსფეროში გამოყოფენ სითბოს, რომელიც ხელს უწყობს აღღარ-ტურკი ქარბულების წარმოქმნას.

საღმებრი-საფრთხილობა

იაპონური ქიმიკოსის ტუკიასა და ტუ-კის შექმნილი სიღებავის შექმნის შეუღ-ენე.

საქმე ისაა, რომ ეს საღებავი აფრთხი-ს ინხილანსკოველ მწერებს.

როგორც ჩანს, ეს სახელე გამოიყენება გეოლოგების, მონადირეებისა და მოგზა-რთა ტანსაცმლისა და ფეხსაცმლის დაზა-ღებისას, კარბულბენ, რომ საღებავი თავის ძალას სამი წლის განმავლობაში შეინარჩე-ნებს.

მედიკალური პროდუქტი...

გერმანელმა მეცნიერმა მ. დილიანმა და-პროექტა რაციონალური მითრავი სასა-ცი-ნიკო ხაქანი. მასზე დადგენილი მძლერი შედეგად მიუყვლილს. ხაქანი მითრავის ხა-ლაში 25 კოლონიების სიჭარბე და იწერს ოთხსაბედ ტონი ნავთს, რომელიც ყოველ-დღეობად იყობს თავს დადებავი.

უბარლო პი არა, ომარსი

შეიქმნა მიმეცნიერი, რომ საღარავი, რომელიც ვიკინ-სტრატეგიაში შე-ნიშნავა, დაწარმებულია ლითონისგან. სი-ნამდვილეში დამასათებელ ოქსიდურ შე-ფერილობას მას აძლევს გავი — აზოტი, რომელიც ამ ინსტრუმენტის დაზაღების ბოლო სტადიაზე გამოიყენება.

თავდაზიკველად ვაეუფში მოთავსებულა ნაეუთობის შედარის არაგონის ორნების ბო-ნავერ, რომელიც შედარის ასფოთავენე და 4000-მდე ახურებენ, შემდეგ კი აშუშავენენ ტრატინის ნიტრატისა და აზოტის ნა-რეოთ. წარმოქმნილი მდინის სიხვე მხოლოდ, 0,008 — 0,8 მმ-ია, მაგრამ ამ ნივთიერებით დაფარული ინსტრუმენტი იტანს მინიმუმ ოცნოჯერ დაწოვას.

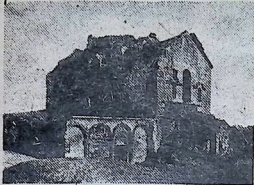

ველმარკეტული პროდუქტი

ერთ-ერთმა მოლდოვურმა სემინტელი ფირმამ სპასიოტულიანი მისყურავ ციხის

ამიერიდან რუბრიკით „ცხრაკლიბული“ სხვადასხვა სახის კითხვები ღიბიბეღება ხოლში. მათზე სწორი პასუხების გასაცემად ანუ ცხრა პარის უსახსნოდ, ცხრა კლიბის გასაღებად თარნალ-გაზთიბის, კლასიკარეზ ლიბარბარის, მრავალნაირი ცნობარბიბა და ზედილეკე-ლიბიბის გაღაფარცვლა-მონიხება მოგიხდებათ, რაც, ვფიარობთ, ცოდნას ბანიფილარბით და საერთო თვალსაწიარბსაც გაიფარბობთ.

1. ვინ არის კუმურდოს დიდებული ტაძრის ბურობოდვარი?

6. ვისდამი არის მიღენილი ცნობილი ქართული ხელბუჩა ხიბლერა „შედეკი“?

7. ზუგდიდის ისტორიულ-ეთნოგრაფიულ მუზეუმში, დიდიანების ყოფილ სახალბუში სხვა უნიკალურ ექპონატის შორის ინახება იმბერტორ ნაოლეონის ბრიგადის ნიღბი, ჩაშინბული 1888 წელს პარისში (მსოფლიოში სულ რამდენიმე ასეთი ნიღბი არბებბს). როგორ, რა გზით მიბებდა იგი ზუგდიდში?

2. ეს ნახატი იტალიელი მისიონერის დონ კრისტოფორო დი კასტელის ჩინახატების აღბოშიღანაა. ვინ არის მასზე ასახული და რა ღვაწლი მიუძღვის მას ქართველი ხალბის წინაშე?

4. რა ბედი ეწია ალექსანდრე ბატონი-შვილს, ერეკლე მეფის ძეს, კახეთის 1812 წლის აჯანუხის სულხინამდებელს და ხად არის იგი დეკარბული?

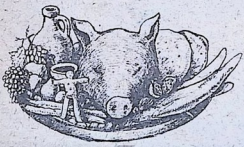

5. ამ სურათზე აღბედილია ადამიანი, რომელმაც XIX საუკუნეში სტამბულში (კონსტანტინოპოლში) დაარბა ქართველ კათოლიკეთა უბანკო შოახებების მონახტერი, კათოლიკე მონახონია (ღვდათა) სავანე და სახსულიერო სასწავლებელი ქართველი ახალგაზრდებისათვის. ვინ არის იგი?

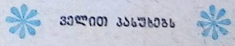

8. სიტყვა „ცხრა“ ქართულ ენაში ბევრის, მრავლის გაგებითაც იხმარება. სწორედ მისი ეს მნიშვნელობა იგულისხმება გამოთქმებში: ცხრა შოახ იქით, ცხრათავა დევი, ცხრამსუცელა, ცხრა დღის სავალზე და სხვ. აგრეთვე ანღაზებში: როცა ბედი მწყალობდაო, ცხრა დიაკანი მყვარობდაო, არბინდამ ცხრა სინკალი შეეპაო და სხვ.

კიდევ რომელი ვანოთქმები და ანღაზები იცით, რომლებშიც სიტყვა „ცხრა“ ამავე გაგებით არის ნახმარი?

3. რა მჭივა ხონჩაზე გაწყობილ ამ საახალწლო შიხალოცს?

სინორის შერგნებას ბაღებს ახალ-
დაბანილი, ჯანრთელი კანისა და
თმის სურნელება. დაიხ, სისუფთავე-
საც აქვს თავისი გამოყენებით მიმ-
ზიდველობა და სურნელი... მაგრამ ეს
რომ ბოლომდე შეიერბნოს, ამ დიდი
სიკეთის ნებაყოფლობით „ტყვეობა-
ში“ უნდა ნებეცქ თავადაც.

მაშ ასე, სისუფთავე, უწინარეს
ყოვლიანა. პირველ ხანებში შეიძლება
თავიც მოგაგებნოს ყოველ დილა-სა-
ღამოს კბილების გახეხვა-გაქაქაქათე-
ვამ. მაგრამ შეეცადე, შენი ჯანმრთე-
ლობისა და სიღამაზისთვის აუცილ-
ებელ ამ „მსხვერპლზე“ თამაშად წახ-
ვიდე. არც კენამ-სტომატოლოგის
დროულად მონახულება დაიწყოს. ეს
კბილების დაზიანებისა და პირის
ღრუში უსიამოვნო სუნის გაჩენისგან
დაცავს.

ფეხების მოვლა კი ჯანმრთელობასა
და სიღამაზესაც გავისანარძლიეებს
და ოფლიანობისგანაც დაცავს. ჩვე-
ვად გაიხადე ყოველ საღამოს საკუ-
თარი წინფეხისა და კბილეების გა-
რეცხვა, არ მოიტყუო თავი იმით,
რომ იხინი შეიძლება სუფთადაც გა-
მოიყურებოდეს. მთელი დღის ტრავ-
მის შემდეგ წყალში მათი გავლება
აუცილებელია.

შეეცადე, ამაზნა ან შხაბი ყოველ-
დღიურად მიიღო. თუ საყოფაცხოვე-
რებო პირობები ხელს არ გიწყობს,
ყოველდღიით ტანი გაიწმინდე კარ-
გად დახვეწებულნი და გაწურული
საოთანა პირსახოციით ან ხელჯაბით;
რადგან საოველ ჯირკმელი შენს
ახაკში განსაკუთრებით გააქტიურებუ-
ლია. გოგონას კი ოფლის სუნი არა-
ვითარ შემთხვევაში არ უნდა აღდი-
ოლებს მთხოვრებებს, თუ ის ხუნამოს ან
ღუზოდორანტის სურნელით „შენიღ-
ბულია“. შეეცადე, ჩვევად იქცეო
ქ. ე. ინტიმური ტუალეტის ჩატარე-
ბა. საცალი ყოველდღიურად გამო-
იტყალე, მაგრამ მისი გარეცხვა შეი-
რე დღისთვის არავითარ შემთხვევა-
ში არ ვადალო. ამ ინტიმური საქმი-
ნისთვის ვეულებზე შესაფერისი დრო
ისევე ხალამაა, ძილისწინა საათებში,
საცალი არასოდეს არ გარეცხო სა-
რეც ფეხნელში, საბაგეში ან აბა-

ნოს საპირი გამოიყენე. დაიმახსოვრე:
ეს პირადი ჰიგიენის ერთ-ერთი აუ-
ცილებელი მოთხოვნაა.

აქვე ერთი ნოუანის შესახებაც.
შეეცადე, აბაზანის მიღებისას ილი-
აში ამოსული თმა სამართლებით მო-
იშორე. რა თქმა უნდა, შენი ნებაა,
ამას გაეცეთ თუ არა, მაგრამ გაით-
ვალისწინე, რა უსიამოვნო შესახებ-
ლია უშკადავებო კაბაში გამოწვიო-
ლი ქალი, რომელსაც ილიები თმის-
გან გაუსუფთაებელი აქვს. ასე რომ,
ჩვენი რჩევის ყურადღება გიკავოს.

თმის პარსვა ილიაში საპირთა
რეგულაციულად (სჯობით, აბაზანის
მიღებისას). ეს მანიპულაცია, რაც
შეიძლება ფრთხილად უნდა გაკეთ-
დეს, რადგან ილიაში კანი განსაკუთ-
რებით ნაზია, სამართებული კი საკ-
მაოდ ბასია. გირჩევ, ან საქმეში
მხოლოდ უსაფრთხო, ე. წ. „იხისფე-
ხა“ სამართებული გამოიყენო. მალა-
ზიებში იყიდება მომცრო პაკეტები
სუთი ასეთი ერთჯერადი სამართებ-
ლით. ერთი ასეთი პაკეტი შეგიძლია
მთელ წელიწადსაც იმყოფინო, რად-
გან თითოეული ბარეკ ათჯერ-ათხოუ-
შებჯერადაც გამოიყენებ. მხოლოდ ყო-
ველი გამოყენების შემდეგ არ დაგა-
ვიწყდეს მისი კარგად გარეცხვა, გამ-
შრალება და სუფთად შენახვა.

მაშ, ასე: არავითარი სიჩქარე, არა-
ვითარი დაღლილობა, დილა-საღამოს
ტუალეტი არავითარ შემთხვევაში არ
უნდა გადგოდ. კარგად დაიმახსოვრე:
დილაობით გამამსხვერვებელი შხაბი ან
პირსახოციით თავითხვევამდე ტანის
გაწმენდა, საღამოობით — ფეხების
დაბანა და ინტიმური ტუალეტი. კვი-
რარში ერთხელ — აბაზანა ან აბანო,
თმა საპირთიონინდა მინედეგით უნდა
დაიშორე. ყოველ სუთ დღეში — თუ
ცხიმოვანი გაქვს და თუ მშრალი —
შეიდათ დღეში. არასოდეს არ შეე-
ხო ხასხეს დასერილი ხელეებით. თუ
თავს დეკორატიული კოსმეტიკის გა-
მოყენების ნება მიეცე, ბამბისა და
ცხიმოვანი ნელსაცხელის შემყოფით
ღამით აუცილებლად უნდა მოცილო.

5. ახალიანი

ლიანის მონაღა

წინააღმდეგობის, ნაშუაზე ხელის
აღებას.
წინააღმდეგობა და ცოცხალი კავ-
შირის დამრევე ქალს დანაშაულისათვის
თავად სოფელი ხელისა: ღერაქს, მანდლს
და ჩიქობას—ქალის ნაშუაანობის სიმბო-
ლოს მოხილდა, ვირზე ქართულმა შესაშნა
და მიიღეს სოფელს ჩამოატარებდა. ასეთი
ღერაქსიხიდილი ქალისთვის ყველას თავზე
ღერა უნდა დაესხა და პირში შეეფერებო-
ბინა.

გიორგიმ ლაპარაკი

წინააღმდეგობის თავის მოკატუნებთ, ორგოფუ-
ლად ღამარაკ.
ქანსა თუ თევზს ვინდაც ქვას არ გამო-
ლოყავს, იგლისხმება, რომ საქმელს სამა-
ნის ბეგერი არაფერი იყო გარეწილი. ასე
რომ, ლოყავს მუცელში ბეგერი არაფერი
ჩახსულა. იგივეს ვეულებ ქართული ანდა:
ქამა რა მთერ, ლოყავ რა მთერს? ახ-
ტოვანი გამოიქნა „ლოყავი ღამარაკი“ ე-
ნაღმად, ენის მოშობი ღამარაკ წინააღ-
მდეგობის კამა უნდა თქმას რასაზე და კიდევ
უნდაო. თითქმის რაღაცის კიდევ ანდაღმდეგობის
და კიდევ მალავს, თავს ვაგუნებს, პარ-
დაპირ თამაშად არ უნდა თქვას საოქმელი.

ლიანის მონაგრულიანი
შენს ხასხეს
აღმდეგობა დღეს

ე. ი. სარაიბე არ გამოვდივოდებიო. წუჭ-
ლის ერთგვარი ფრანკია.
ცნობილია, რომ ქრისტიანულ დღესას-
წაულს—აღდგომას წინ უძღვის ე. წ. და-
ღი მარტვა, რომელიც შვიდ კვირას გრძელ-
დება და მთელი ამ ხნის მანძილზე კრძა-
ლავს ბორცულისა და სითორის ჰამბას.
თევზის კამა ამ დღის ექვსიანს მარტ
ლოდ ომი დღეს — მარტვას (ქველი სტალით
36 მარტს) და ზრამას (აღდგომის წინა კვი-
რას) არის ნებადართული. ამ ხნის განმავ-
ლობაში სურათს შესაძლებლად ქრისტიანს
მხოლოდ ნაპარბო საშუალები აქვს: მცენარე-
ული, ღლიბი და სხვადასხვაგვარი მხალი;
და, ბოლოს და ბოლოს, ღლიბი იხე ანეგრებას
ხომდე თავს, რომ ერთი სული აქვს, რომ
ვაიხსნოს ე. ა. ბორცული ქამბოს. ასე
რომ, კაცი უსაღებლად ღარბის უნდა იქნეს,
რომ ადღრისა ბორცული არ დადგინდეს
ხადილად და ამ დღესაც კიდევ ღლიბის
იმიდად დღედეს.

ყვინძის ბრძოლა

აბაჰი დაუპყვილი

მთხროსა

პირველად რივის ქვით მოკირწყლულ ღამრეც ქუჩაზე შემხვდა. თავივე ვეშვებოდა. მას ხელში სასურსათო ბაღე ეჭირა და შიგ ორი ცალი ფურნის პური ელო. შედგა და მორიდებულად შემოხმდა. მისი საქციელი არ მოემეწონა, მაგრამ უსიამოვნება არ შეეიძინა და უხმოდ ჩაეუარა. ვერძნობ, ისეუ მივრებხ. უკან მივიხედე. ვანევიპული იდგა და ღაინებით მომჩერებოდა, მაგრამ ტანით ჩემზე ბევრად დაბალი იყო და ხელის გასასვრეულად არ ღირდა. ვნა განვაგრძე. მისი შურა შესახვევამდე მომაცილებდა.

მეორე დღეს, ისევე რივის ქვით მოკირწყლულ ქუჩაზე შემეჩნა. ახლა სვეიდან მოდიოდა და ცარიელ ბაღეს ხელში ათამაშებდა. დამინახა თუ არა, შეჩერდა და ყურება დამიწყეთ. ახლა კი ნამდვილად ვითქვამე. მიეუახლოვდი, მაგრამ ხუტბა აღნაგობის გამო შექცეოდა და აღარაფერი ვუთხარი.

— ეი, ერთი წუთით! — მოგვმა ზურგს უკან. შვებრუნდი და ბიჭისავე დაბედურელი წაეგდი. ის კი მიღმის და მშვილად მეუბნება:

— არ ვუწყინოს, შენი სახელი არ ვიცი და იმითმა... მე გია მქვია. — ფეხი მოხარა და მუხლისთავზე ბაღე წართოცა.

— მეორედ არ გახედო, გაიგე? — რაც შეიძლება შეატრად ვეუბნები.

— კარგი. რა გქვია? — ვიამ ბაღე ღაერინა და მკლავზე გადაიხვია.

— მე?

— დიახ, შენ.

— ღათო, რა ვინდა? — ხმაში სიმარაზე გაგურბი.

— არაფერი. — თითქოს შევეშინდათ, თავი წაღუნა. შეუბრუნდი და აღმართს აუწყევი.

— ღათო!

შეუბრდი, უკან მოვიხედე. ბაღე ახლა მხარზე გადაიკიდა. ცოტა არ იყოს გაგებარაღი.

— რთმოდ კლასში გადასედი? — მკითხა მან.

— მეორეში.

ვატყობ, ფერი ეცემა, თვალები დაუხვედიანდა. უცებ მეუბნება:

— შოლო, ეივდილოთ. ბატარა არ ბეგონო, შეიმეზე კლასში გადასედი.

ხელ ადვილად მოვერევი, ცალი ხელით წაგაქციე. დამრიგებლური ტონით ვუთხარი:

— შენ ტოლებს ეკვიდაე.

— შევეშინდა?

— ეიხი, შენი? — მამ ვიჭიღათო, — ბაღეს პერანგში იტენის.

მისმა გამბედაობამ გამაღიზიანა. ვეკუ უნდა ვასკვლო. ახლოს მივედი, ცალი ხელი კისერზე მოვაეღე. ფეხი დაეუღე და ადვილად წაგაქციე. უმაღ წამოხტა, დაიკუნა და ფეხებში შემოძრომა აღმიპირა, მაგრამ ამის საშუალება არ მიეცე და მირს გამეტებით ღაეაგდე.

— რას შერები, რამ გადაგრია ამხელა მუტრუკი! — ჩემი მისამართით თქვა მოხუცმა ქალმა.

გია წამოდგომას არ ჩქარობდა. ფეხები მოხერხებულად გაშობა, ბეჭეში სახლის კედელს მიბეჯინა, პერანგიდან ბაღე ამოიღო, გაოფლილი სახე შეიმძრალა და წყნარად მიიხრა:

— ხვალაც ვიჭიღათო, კარგი?

მთლად ნორმალური არ უნდა იყოს. ასეც ვეუბნები:

— ნამდვილად აჭრენ.

მან კი ჩემი ნათქვამი აინუნშაიც არ ჩააგლო, ვაშიღმა და თითები ბაღეს ჯვარედინა ნაქსოვში გასლართა.

სამაფხულს არღაეგები იწურებოდა და მომდევნო დღეს უბნის ბიჭებმა სკოლის ეზოში ფეხბურთი გვიანობამდე ვითამაშეთ... გია არ გამოხიდა. მეორე დღეს კი რივის ქვით მოკირწყლული ქუჩის გადაკვეთაზე, სწორ, მოსაფლტებულ ქუჩაზე შემხვდა. ახლაც მადანზიდან მოდიოდა. ბაღეში ქაღალდში შეფუთული რაღაც პროდუქტი და კონფერვის ქილები ელაგა. ჩემს დანახაზე შედგა და ბაღე მის ტოტზე დაკიდა, ფეხები ვანზე გადაგა, დონივი შემოირტვა და ხმამაღლა მიიხრა:

— ღათო, შოლი ვიჭიღათო, დღეს ნაღდა წაგაქციე. გუშინწინდელი ბღლარბუნი აღარ მსურდა და მისი შემინება გადაეწყვიტე:

— იცოდე, გოგარასავით გაგორავებ.

— მგავსაც ვნახე, ვინ ვის აგორავებს, — მორიდებულად მიამხუნა და წელში მოიხარა.

მიხვდი, ასე ადვილად ვერ მოვიცილებდი და საქმის სწრაფად დამთავრება გადაეწყვიტე. შეშეგრა, წელზე მოშეხვია და მუცელზე თავით მოშაწვა. არაფერი გამოუვიდა. ხელში მიჭებზე დაეაწეე და ღონივრად დაეაწეე. ახფლტზე მუხლებით დაეცა და ხიმწინახვან დაიგინა. ხელს მინც არ მიშეხვდა და ხოხვით მოშეხვებოდა. თავი გავითავისუფლე და მორიბლბის დავდექი. გაჭირვებით წამოგა. მუხლისთავებთან შარვალი დახეოდა და გახისხლიანებული კანი მოუჩანდა. რივის ქვით მოკირწყლულ ღამრთხმ ნაბიჯ-ნაბიჯ აუეცა.

- ტოტზე იხტება? ღაგრა, წაიღე! - ღაუფურით და სანამ ხეშთან მოვიდოდა, ტანსაცმელი ხაველდავად დაუცხრო. მან ბაღე ჩამოსხნა, გამოიღმა და კოჭლობით გამშორდა. ღარწუნებულნი ვიყავი, ჩემთან ჭიდაობას ვეღარ გაბედვდა. მწარედ მოეცუვედი. ახლა შინაც აღარ მასვენებდა. ჩემი სახლი ისწავლა, ეწოდან სმა-მალა შეპახლა და საჭიდაოდ მიწვევდა. გამარჯვებული მუღამ მე გამოვდიოდი. მიუხედავად იმისა, რომ გიას საქციელმა თავი მომაპყრა, საცემად ვერ ვიმეტებდი და ქურჩი ჩხუბის იღვთები არასდროს გამომიყენებია. გიას ჩემდამი ასეთი დამოკიდებულება ვერაფრით ამეხსნა. რაღა შე ამომინია? თანაც წლოვანებით მასზე უფროსი, ბევრად მალაღი და ღინიერი. გიას თითქოს თავად ჭიდაობის პროცესი ანიჭებდა საომარებებს. შორიდან, ასე ვთქვათ, მოზიციურად არასოდეს იბრძოდა, მუღამ ახლოს მისვლას ცდილობდა და ხსეულზე მეკვროდა. მერვენობდა, გამარჯვება ნაკლებად აინტერესებდა.

იმ დღეს მეზობლის საღარბაზოსთან შეხვდა. მამიდასთან მივიჩქაროდი და მასთან ღლახუცის ღრო არ მქონდა. წინ დამიღა და მითხრა:

- ვიჭიდაოთ. გული მიგრძნობს, დღეს აუცილებლად წაგაქცევ.

- თავი დამანებე. იცოდე, აღარასოდეს დაგეჭიდები. შენი ტოლი ნახე!

- დამეჭიდე. იცოდე, ქუჩის მტკერი უნდა გაყლაპო! გამეცინა. ხელი ჩამოვიცილე და აქარებით წავედი.

- რას იღრმობ! - მისმა სმაძალაშა ნათქვამმა შემაწრა. ასე უხეშად არასოდეს მოუმართავს. გაოცებულმა შევხედი.

- შენ გეუბნები. ღაგრილი პირი და ხელეწილი იტრევი.

გაგრაზდი. სწრაფად მივუახლოვედი, მხრებში ხელბი ღინიერად ჩავავედი, ძირს მოწვევებით დაუჭრე უნდა აღმა ამოგარუნე და მკერდზე დაგაჯვები. მერე გულელები ვაჩნე გავაწვინე და მუხლებით გაუკურა დახარტვებულად მაინც ვერ ვიმეტებდი. უნებრად ცალ ყურში მწვევ ტკივილი ვიგრძენი და ამ ტკივილმა სასწრაფოდ ფეხზე წამომაგდი, ვიღაც კაცი აღმოვითვით მივივლოდა და თან ჩემს ყურს აქეთ-იქით გამეტებით ქანაღდა. ძლიერ გავმწარდი, მოძალაღეს ხელი მოუქცინე, მაგრამ ვერაფერს გახსნი. მან მერე ყურიც გულდაბულ დამიხილა და მსოღოდ ამის შემდეგ გამიშვა. შურაბაცხოფილი მოშორებით დაეღქვი. მოძალაღე დაიხარა, გია წამოაყენა და თავზე მიუაღერსა. მან კაცს ხელი აუკრა და რიყის ქვით მოიწწვლულ ქუჩას სირბილით ააგუა გატყუულს გამოვედევინე, მაგრამ რომელიღაც შესახვევში გაუწინარდა და თვალი ვერ მივაღვევე.

ახელი ყურები საშინლად მტკიოდა და გიას მიმართ შურისძიების გრძნობა გამიწინდა. ჩემს დამცირებაში ბრალი მასაც მიუძღოდა. მონღრებში დაეკუმჭი. ეხვდებოდი, ჩვენი შეხვედრა უწყინარი ჭიდაობით აღარ დამთავრდებოდა.

ეწოდან ვიღაცამ დამიძახა. შუშაბანდის ფანჯარას დაფოთებული ვეცი და ებოში მღვარ გიას გაკვირვებით ღაგაქცერდი. არ მეგონა, ამ ამბის შემდეგ თავისა ფეხით თუ მოვიდოდა. ახლა მთავარი იყო, არ დამეჭერსო და მისი ნღობა დამემსახურებინა.

- ვიჭიდაოთ? - ეუთხარი ღმომითი.
- ვიჭაღაოთ, - სმაძალა შიასუხა და თვალში მომარიადა.

- რაღც მოწყენილი მეჩვენა.

- ახლავ ჩამოვალ, არხად წახუღე, - შიმველ ფეხებზე სორტული ფეხსაცმელი ამოვიციე, შეუკრავი თასქები შიგ ჩავიტანე, საერთო აივანი სწრაფად გავიარე და საფეხურებზე სირბილით დავეშვი.

- ხად ვიჭიდაოთ? - რიც შეიძლება, მოხერხებულ ღღილას მინდა მივიტყუო და ცვდებლობა, სიბრაზე არ შემეტყოს.

- ჩემთვის ხელურთია, ხადღც შენ იტყვი.

- ხკოლის ებოში ავიღეთ, - შუაღღე, მზე აცხუნებს და ახლა იქ არავინ იქნება.

- კარგი, ავიღეთ.

მავრამ ოთახში არავინ შემოსულა. სუფრისთან მსხდომნი ხმაიალა მღეროდნენ, ახლად გამოცხვარნი სიძეტურის გარმონიკაზე უკრავია.

უძწეო ოტიკმა საყარძელს მუშტტებს დაუშინა, მასზე თყრია დაჯერს, მას სჯიდა პეპინეის, ბიძამისის და სტუბრების ნაცვლად. უცებ საყარძელს ფეხი მოსძვრა და ოტიკი იატაკზე დაეწაღა.

პეპინემა ხარხარი ატეხა. იგი მშვენივრად გრძნობდა საკუთარ უბირატესობას ასაკსა და ფიზიკურ ძაღლაში.

— შენ მართლა სულელი ყოფიღხა! — გამოაცხადა მან, როცა სიცილით გული იჯერა.

ღამიანცხებული და დამცირებული ოტიკი წამიღვა. კოჭლობით მიღწიო ძველი ქაღალდებითა და წიგნებით სახეზე ყუთამდე, და ცრემლების ყლაპვით აბობღდა ზეღ.

— იცი, ვინ არის ბიძამენი? ვინ და იცი, ეს — და თაბაშირის რქიან სატირზე მიუთითა პეპინეს.

— აუღებო და ყველაფერს ვეჭყვი, დაიხ, ვისაც საჭირია, იმას ვეჭყვი, აი, ნახე, — თქვა პეპინემა.

— მიდი, მიდი, მიჩილე!

— ყველაფერს ვეჭყვი, ყველაფერს! — ზეიმობდა პეპინეი.

ოტიკი ყუთიდან ჩამოხტა, ყვავილების საღვართან წამოღანი მითორია, ზედ აპერა, თაბაშირის ფიგურას მისწვდა, ორივე ხელი ჩაავლო, მაღლა ასწია და პეპინეს ესროლა. პეპინემა აიციღინა. თაბაშირის სატირი კედელს მიეწარცხა. ანაღად სიჩუმე ჩამოვარდა. სტუმრებმა სიმღერა შეწყვიტეს. კარი გაიღო და ღეღა და პეპინეის ბიძა შემოვიღინენ. ღეღას ლოყები დაღწეოღა, ტურმითან და თვაღლების ირგვლივ სიცილით გამოწყეღული ნაოჭები აწინდა. მგზინავი ქსო-

ვილის კაბა მჭიდროდ შემოტანდოღ: თუბოებზე, წელზე და იქ, მაღლა. ეს ის ღეღა აღარ იყო, ნაცვობი თმჭირი, თვაღლებით და სამწყეღ... წყენჭმბი, მისი არყოფნის დროს დერეფანში რომ იწყო ხოღმდე.

— ღმერთო წიღო, რა ხღდა აქ? — შეიცხადა ღეღამ.

პეპინემა იატაკზე მიუთითა. ღეღა ოტიკისკენ წამოვიღა და ტანზე კაბა აუბრჭყვიღოღა, აუღეღარღა.

— ნეტავ, მახინჯე იფოს, — ჩურჩულღბდა თავისთვის ოტიკი, — ნეტავ ბებერი და უმწო იფოს და ზეღაც არავინ უყურებღეს ჩემს გარღდა. რა კარგი იყო მამინ... რა კარგად ვეჩენღოღით ერთად, მარტო ჩვენ ორნი.

უფროსებმა ჩითვაღეს, ბიჭი მიზეზიანობს, ჭირვეუღობსო. ოტიკს კი მხოლოდ ჩაფიქრებული ნატყვის ასრულღბა ზნღოღა.

თარგმნა ნანა ფაშვეღინიშვიღმა

ეზოს აღყაფიღის კარიღდან გავეღბით თუ არა, ღეღის ხმა წამღმეღწია:

— ამ სიღწეში ხაღ მიღბიღარ, ახღავე ღაბრუნღი!

ღეღის ბახიღინასოფის ყურადღეღბა არ მიმიქცეღვია და რიყის ქვით მოიკარწყეღულ აღმარათს ჩქარნი ნაბიჯით აუწყვიო. უკან მივიხტეღვ; ვიაც შორიანსღოს მოსყეღვიღოღა. მიხტეღდი, ჩემი არ ეშინოღდა. ერთი მავრად მიეღბეღეღავ და ჭიღლითის ხერღვიღს ხამღეღამოღდ დაეუკარგავე.

სეკოღა ბეღელ შენობაში იფო მითაეღბებული და ეზოს

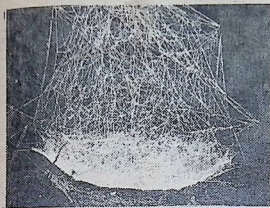
მაღალი გაღავანი ჭქონღა შემოვეღბული. ვია ჩემს პირღაპირ დაღდა, გამიღბმა, წელში მოიხარა და თავღღაღუნული მომეღარღა. როგორღაც მოახერხა და ცაღი ფეხი გამიკავა. ზტუნვა-ზტუნვით კედღამღვე დახიზიე. მეღე კედღეს ხეღლები მიეღბაწინე, გაკაეღებული ფეხი ღოინორად ავიწინე და მუხღისთავი მუცეღში ამოვარტყე. მოიკუნტა და ასფალტზე ჩაიკეცა. სიმწრისხაღან ხახე დაეღმანწა. ღრმად ზნონიეღდა და გაოცებული მიფურღბდა. ეტყობა, ჩემიან ასეთ მოქმეღებღას არ ეღოღა. მცირე ხნის შემდეგ ფეხზე წამოღდა, გამიღბმა და წელში ნოსჩრილი წამოვიღა. მოახლოება ვაცაღვე და მუშტი ვბაში გაავარტყე. შექანღდა და ხეღლები სახეზე აიფარა, მავრამ ამან ვერ შემახერღა და რამღენინე მუშტი კიღვე ვუთავაზე. მეღე ხის დაბაღდ, ვრმეღდ ხკამზე ჩამოვეღეღეღი, მკღავეღი მუხღლებზე დაეღბეღაწინე და ოფღლიანი მუღბლი ხეღლებზე ჩამოვეღდ, აჩქარებით ეხსნოქიეღდი და დაეხტენ არ ეიხეღეღბოღი. წინ დამიღდა.

— უნღა დაეღმეღვიღობსო. აქ ნათყნავითან ვიეავი, ღღეს ნეღვიფარ, — ღაბარაკი უჭირღა, ხიტყვეღბს ანაწყურღბდა, — ვიცოღდი, ჩემთან არ იწობღეღებღი და იმიტომ გამბრანეღბდი. იმ კაცმა რომ ჩემ გამო ვური ავიწიღა, ძალიან მიწყინა.

აუხტეღვ; ცხვირიღდან სიხხღი ხეღოღა, თვაღლებში ტრეღელი ჩაღვღიშოღა. შექმეღოღა. ზეღღიანი ზმით განაწარღნო:

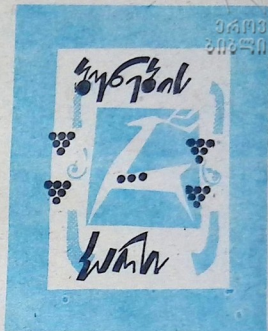
— ძალიან ჰეავზარ ჩემს ძმას. ისიც შენავით მაღალი და ღამინი იყო. ერთი წლის წინ დაიღღდა. ახღა მერვე კღვასში გაღავიღოღა. ჩემს ძმას ღამა ერქვა. ჩვენ ზნორად ვეღვიღობოღით. ხოღმე. ძალიან მიმიწანტარა, — მეტი აღარაფერი უთქვამს, შეტრიაღდა და წყაიღა.

მ მ მ მ მ

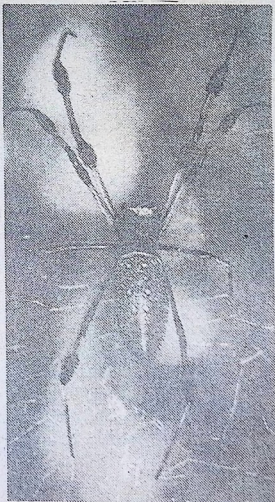
ალბათ, უმრავლესობას ობობა მწე-
რი გვინათ, არაფერიც თქვენ წარ-
მოიდგინეთ, რომ ეს უცნაური არსება
ცხოველია, დიას, ფეხსახსრიანი ცხო-
ველი და მწერიგან მას ბევრი ნიშა-
ნი განასხვავებს. მთავარი განსხვავე-
ბა კი მაინც ის არის, რომ მწერებს
ქვე-ქვეში ფეხი აქვთ, ობობებს კი—
რვა-რვა. დღეადიწაზე დაახლოებით
40 ათასი სახეობის ობობა არსე-
ბობს. მათგან საქართველოში 400-მდე
სახეობაა გავრცელებული. თქვენ კი,
ალბათ, თითო-ორი მათგანი თუ
გვევლიებით ნანახი, და ცხადია, არც
მაინცდამაინც დიდი სიმპათიით იქ-
ნებით მათ მიმართ განწყობილი, გან-
საკუთრებით, გოგონები. არადა რომ
იცოდეთ, ძველბერძენული მითის თა-
ნახმად ეს არც თუ მომსიბველი
არსება ოდესღაც მშვენიერი ქალ-
წული ყოფილა, იდმონის ასული
არაქნე. არაქნე საუცხოო ქსოვილებს
ქსოვდა, ერთხელაც გაკანდიერდა და
თავად დემეტრიუს ათენას გაეჯიბრა
ქსოვის ხელოვნებაში და კიდევ აჯი-
ბა მას. განირისხებულმა ათენამ ქსო-
ვილი დაუხია და თავში შეიჭრა დააკარა
არაქნე. შეურაცხყოფილმა ქალიშ-
ვილმა თავის ჩამოხრჩობა გადაწყვი-
ტა, თოკზე დაკიდებულს ათენამ მი-
უსწრო, ობობად აქცია და შიამაზა-
ზე კვიდე მარადქამს შენს ქსოვილ-
ზეთი ჰოდა, ქსოვს და ქსოვს მას
შემდეგ ობობა არაქნე თავის საოც-
რად ლამაზ ქსოვილებს (არაქნე“
ბერძნულად ობობას ნიშნავს და ყვე-
ლა ობობას საერთო სახელიც არაქ-
ნიდებია). თუმცა ეს პაუროვანი ვერც-
ხლისფერი ბაღე მარტო ჩვენთვის

არის ლამაზი და მშვენიერი, თორემ
პატარა-პატარა მწერებისთვის იგი სა-
ზარელი მახე და სხვა არაფერი.
ქსოვილის ნედლეულად ობობა როულ
ცილოვან ნითიერებს იყენებს, რო-
მელსაც მის მუცლის დრუმი განლა-
გებული ჯირკვლები გამოყოფს. გა-
მოყოფილ მშრალ ან წებოვან ძაფებს
ობობა უწინდებს თასმებისთვის, ბა-
გირებისთვის ან შემაერთებელი დის-
კობისთვის იყენებს, რომლებშიგანაც
შედგება ქსელი, ამ ძაფებით იგი ნა-
დავლის „გასაკოჭად“ საჭირო „თო-
კებსაც“ ქსოვს და თავისი კვერცხე-
ბისთვის განკუთვნილ პარკებსაც ბოჭ-
კობის ფორმა იმ სათავი ორგანოს
უშვირებს, საქშენის მსგავსი ხერე-
ღებით განისაზღვრება, საიდანაც ობ-
ობა უკანა ფეხების მეშვეობით ძაფს
სწევს. თითოეული სახეობის ობობა
საკუთარი ხარისხის „აბრეშუმს“
აწარმოებს, თუმცა ყველა მათგანი
ერთნაირად მტკიცე და ელასტიურია.
ობობა ამ ძაფს ტოტებზე ამკურებს
და ჯერ ჩარჩოს გადაჭიმავს, რომელ-
შიც მერე მკაცრად გამოზოფილ ნახ-
ჭებს აქსოვს. ზოგი ობობა მიხვეულ-

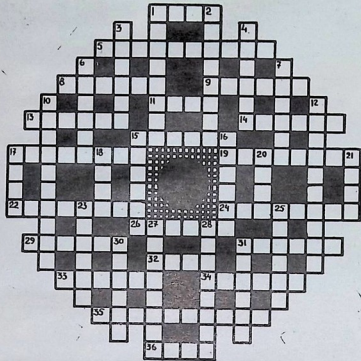

მომხვეული ლაბირინთებით აღჭურვილ
სამაგზოშობლებთან ბაღესაც კი ქსოვს,
ხოლო ტროპიკულ ტყეებში გავრცე-
ლებული წრიულქსელიანი ნეფილემი
მ მეტრამდე დიამეტრის უზარმაზარ
ქსელებს აბამენ, რომლებშიც მარტო
მწერები კი არა, მონადირი ფრინ-
ველებიც ბუბებიან. გერმანოზიურ რე-
ცეპტორების მეშვეობით ობობა ქსე-
ლის უმცირეს შერხვევას გრძნობს
და უმალ მიეშურება მსხვერპლისკენ,
ერთი კენით აღმბლავებს, ძაფებში
სხვევს, მთელ ოხვევად ნითიერებას
გამოსწოვს და ჰკლავს მას.

ობობას მშვენიერი არ ეთქმის, თუმ-
ცა ბევრი სახეობა ლამაზი ფერისაა
და ასევე ლამაზი წინწყლებით, ზო-
ლებით, არშიებით ან ნახჭებით არის
შემკული. უთუოდ შეამჩნევდით, რომ
ობობამ უცნაური საიარული იცის,
უხერხული, მას არც ფრთები აქვს,
მაგრამ გრძელ მანილზე გადაადგი-
ლებაში მას ისევ და ისევ ქსელი შეუ-
ლის. პაერში სწირად დაინახეთ, რო-
გორ მოგზაურობს ვერცხლისფერი
აბლაბუდის პარაშუტით ობობა. თით-
ქმის ყველა ობობას რვა-რვა თვალი
აქვს, თუმცა მათი უმრავლესობა უუ-
რო შეხების გრძნობის იმედად არის.
ობობებს შორის შხამიანებშიც გვხვდ-
ვართ, მათგან ყველაზე საშიში ვარაუფ-
თი და ტარანტული არიან, სხვა და-
ნარჩუნ სახეობებს კი დიდ ხარველო-
ბა მოაქვთ ჩვენთვის.

ქ თ ვ ნ ე

თარგზულად: 1. დიდი ქათამი; 5. მსხვილი მემამულური მურგნობა; 8. ახლო აღმოსავლეთის უძველესი სახელმწიფო; 9. ქართული ხალხური წარმართული თამაშობა-წარმოადგენის მონაწილე; 11. ქალაქის თავი; 18. შარვალზე ან ქვედაბოლოზე შეიკრებული სარტყელი; 14. ფრანგი მხატვარი; 15. ყოფილი იუგოსლავიის ისტორიული ოლქი; 17. ნედლეულის საფარველი მსხლელები ქორწილში; 19. სახლი-ერო-რანინდელი ორდენის მეთაური; 22. სოფელი საქართველოში; 24. ბელსაყო, რომელსაც რთვენ ელექტროწარმადი დენის მიქრობისა და ძაბვის შესაყვლელად; 25. კუნძული ზღვების ზღვაში, ბოტნიის უბრები; 29. ხილი; 31. სახელმწიფო ცენტრალურ აფრიკაში; 32. მხანელი მხატვარი; 33. საქმელი სოკო; 34. ხორბლის წინადა ბურღული; 35. ზოგიერთი მონაქვის ტიტული; 36. საქართველოს მდინარე.

შვეშულად: 1. რასაც სხვებს არ უშეღაგნებენ; 2. საზოგადოებრივი ტრანსპორტის სახეობა ევროპის რიგ ქვეყნებში; 8. საქართველოს კურორტი; 4. ენტონოის ქალაქი; 6. სამხენად სახმარო გრძელი ჯოხი; 7. რამდენიმე მუსიკალური ბგერის პარმონიული შეწყემა; 10. სააბიზრო, სატუხალო; 12. ერთი და იგივე თანამონის გამოტება ტაგში; 15. ქრისტიანთა ხალხროა წიგნების კრებულთ; 16. ფრანგი მეცნიერი, ელექტროდინამიკის ერთ-ერთი ფუძემდებელი; 17. ბაზის მსუბუქი ქსოვილი; 18. პარკოსანი მცენარე; 28. ისტორიული ოლქი შუა საუკუნეების გერმანიაში; 26. საზღვარი, მიქანა; 27. მეტყველების დღვეტის მურარული ექიმი; 28. წრის ცენტრში გამავალი წრეხაზის ორი წერტილის შემეგრებულელი სწორი ზაჩი; 30. მამადიანური რელიგია; 31. დავრბილი ძაფებისგან ან მათი კონების დწენით მიღებული ნაქეთობა.

ინის პასატინი

ჩემი თხაი რქავრბილი, შენს თხასა რქავრბილსა, რას ერჩოდა, რას ებრძოდა. რას ერქავრბილდობოდა.

ქაპარქინა გურიშვილი, გური ქაპარქინაშვილი, ქავახია, ქობიშვილი, ქობი ქავახიაშვილი.

ჩიტმა რყო ეპმა, რყო ელაპა, რყო მუზაზე გაიტანა, გაარჩია და შეგამა.

დავაცოფუტებული ფრინველი, უფრო დავაცოფუტებულან.

ბამოსანა

გადავებრუნე, შევეხდე, ქვაია, აბა რაია? ზევით დადევო, ქვერცხა სდებს, ქათამია, მამ რაია? გარეთ გავუწვი. ბაღის სძოვს, ძროხაა, აბა რაია?

ორად გაკვილე ფურცელზე ორი ახსი კაცუნა დახატე, ფურცლის ზედა ნაწილი ფანქარზე დახატე, ფანქარი ისრებით მიითიებელი მიმართულებით ამოქრავე და ნახავ, როგორ ატყველებინ კაცუნები

4018/2

ნუნგ ნაკადული

დაფუძნდა ქართული საყმაწვილო პრესის აღორძინების საზოგადოებრივი ფონდი, რომლის მთავარი მიზანია, ხელი შეუწყოს ტრადიციული საყმაწვილო გამოცემების — ჟურნალების „ნაკადული“, „დილას“ და გაზეთ „ნერგის“ აღორძინება-განვითარებას.

მოგეხსენებათ, მრავალი ობიექტური მიზეზის გამო დღევანდელ ვითარებაში საყმაწვილო გამოცემებს ერთობ გაუჭირდათ დამოუკიდებლად არსებობა. საქმე იქამდეც კი მივიდა, რომ მთელი სიცხადით გამოიკვეთა მათი ყოფნა-არყოფნის საკითხი. საყმაწვილო პრესის აღორძინების ფონდის დაარსების ფაქტი კი იმაზე მეტყველებს, რომ თუმცა კი ოდნავ დაგვიანებით, მაგრამ ჩვენმა საზოგადოებამ მაინც მოიცალა ბედის ანაბარა დარჩენილი ბავშვებისთვის განკუთვნილი გამოცემებისთვის, გაიხსენა, თუ რა დიდი მნიშვნელობა აქვთ მათ ჩვენი ქვეყნის დღევანდელი თუ ხვალინდელი დღისთვის, გაიხსენა და ხელიც გამოიღო მათ დასახმარებლად.

გარდა საბავშვო გამოცემებზე ზრუნვისა, ფონდი მეურვეობას გაუწევს საბავშვო სახლებს, ობოლ და ავადმყოფ ბავშვებს, მრავალშვილიან ოჯახებს, ხელს შეუწყობს განსაკუთრებული ნიჭით დაჯილდოებული ბავშვების გამოვლენა-წარმოჩენას, ყველგან და ყოველთვის დაიცავს ბავშვთა უფლება-ინტერესებს.

საყმაწვილო პრესის აღორძინების ფონდის დამფუძნებლები არიან სხვადასხვა საზოგადოებრივი ორგანიზაციები, სახელმწიფო დაწესებულებები, კერძო ფირმები, ბანკები. ფონდის წესდება ითვალისწინებს როგორც ცალკეულ პირთა, ასევე კოლექტიურ წევრობას. ფონდს უხელმძღვანელებს მზრუნველთა საბჭო, მას ეყოლება აგრეთვე გამგეობა, აღმასრულებელი დირექტორი და სარევიზიო კომისია.

უჭვი არ არის, რომ ჩვენს საზოგადოებაში მრავლად აღმოჩნდებიან ჭეშმარიტი მამულიშვილები, რომლებიც სრულად გაისიგრძელებიან რა საყმაწვილო გამოცემების უდიდეს როლს ჩვენი ბავშვების ზნეობრივ სრულყოფაში, ცოდნის გაფართოება-გაღრმავებაში, სულის გაფაქიზებაში, დახმარების ხელს გაუწვდიან ახლად დაარსებულ ფონდს, რაც იმის სანდოარი იქნება, რომ კვლავ იარსებებენ „ნაკადული“, „დილას“, „ნერგი“.

ფონდის საქმიანობას წაადგება ნებისმიერი დახმარება, მცირე თუ დიდი შემონიშნულობა, საქმიანი წინადადება თუ რჩევა, მონაწილეობა ჟურნალებისა და გაზეთის გამოცემისათვის აუცილებელი მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის შექმნა-მონწილეობაში.

საყმაწვილო პრესის აღორძინების ფონდის მისამართია: თბილისი, მ. კოსტავას ქუჩა № 14 (ჟურნალ „დილას“ რედაქცია). ფონდს აქვს თავისი ანგარიში

